

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sammelhandschrift - Cod. Aug. perg. 233

[S.l.], [9. Jh.]

Anonymus, Commentarius in Epistolas Catholicas

[urn:nbn:de:bsz:31-1709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-1709)

INCIP CŌMENTAR EPISTL IACOBI

Septem tube quae fuerunt
campopulo isrl quando obsesa e hieri cho figura
septem apostolaru tenent quia hieri cho signi
ficat mundu; & gentilitas non uirtuti corpo
rali sed sono predicationis spiritalis auar. ut
similit &rote inuisione ezechielis stantes ide quia docet
de canonia scriptura mores corrigendos. atq;
do c& scriptura de altitudine patnae celestis & de poe
nis terrae. & sub iudicibus causis con scriptesunt epis
id est ut uicia reseruent ut iustas plantent
ut accusas hereticoru excluderent, & apostolicano
nicesunt con non sicatholice. canonicæ quando dant
relegionis regulam. catholice quando si dem
celestem conduntiant id est per actu albm uita
& theoreticam quo exemplo con scripte sunt epis & con
pphetiarum qui scripserunt post legem moysi
sub quo ordine con scriptesunt si ei in uis uel in cre
mentis ordine scrip tesunt si ei in uis ordo ob
seruare recederetur. pet. epis prima in or
dine suis & ponenda ordo autem in crementis est
ut iacobi & epis p h m c ponitur qui prius sub
plantantur uita deinde acutior est acies mbilis
in agnitione di & per ubitur ad gratiam & con
fessionem in qua lingua scrip tesunt id est in
greca cur in greca si ad ebreos mittuntur
id est quia nati sunt in greca & p p t utilitate

liber mon. augie maioris.

Aug. v. 233

grecorū credentū ubi scrip tesunt ep̄s iacob ep̄s
in hierusalem p̄tri u. in roma quia quandi u
in centi ocha fuit. uiii. annis non com memo
retur de illo quod scrip sit s̄ ep̄s iohannis & iu
das in asia scrip serunt quot sunt ep̄s de quibus
& t̄it dubitatio. doctore. & quibus uerbis con
uincitur ista dubitatio de iacobi ep̄s ut dicit hiero
nimus quae ab celo sub nomine eius edita ad fertur
& recondita p̄tri ut dicit hieronimus quae ceplerisq;
eius est se negatur p̄pter stili campy ore dis sonan
tiam sed opinio eorum reuincitur ubi dicit he
ronimus contra iunianum nolui om ne locū
secūdae ep̄s p̄tri ponere de posterioribus
iohannis presbiteri ad seruntur qui fuit in effeso
& ancem in scrip tionem habuit in tamulis suis.
De ep̄s iudas quae in eodē delibro enoc testimoniu
ad sumptū qui apo crisus est. Qui sunt qui ordina
uerunt ep̄s id est quiq; inter p̄dum. primo
ser ut isrl al deis secundo per sis ac medis ter
tio grecis. uii. romanis & t̄centis in greco ista
sub centi ocho fuit regei a ep̄s anorege grecorū
ep̄stulae id est missio consuēdini est ista trans
lectio. Alit̄ c̄ ep̄stulae id est sup scrip tio ut sup posi
tio quae stolce in greca positio uel scrip tio in laen
designatur ep̄icu super ep̄thoma in eb ali
quando dicitur ep̄stola lit̄a si uel cerula
P Jacobus. quibus modis dicitur iiii. patriarcha

primo quia tenent plenam esset in manu succ in
 utero matris suae secundo in primis tunc ter
 tio in benedictione. iste cum iacobus unce ac causa
 quae fuit sub plenitudo utriusque iacob, cur
 us ceditur id est per distinctione inter patri
 archam & postula consuetudinis est iste tunc
 tatio hieronimus cum non sic tunc in tractatu
 apostoli iacob apud ebreos sic dicitur & sicem nunc
 apud christi cenos iudeos sic uocat greci autem & sic
 tati cuius sententia casibus seruit maluerunt
 iacobum scribere quia iacob & de speculo sic scripserunt
 propter supra dictam causam qui fuit saul ante quod saulus
 esset iacobus dei ideo addit dei quae hostia est dei
 ut dicitur omni nesci cui nunc quod aperuit uulua
 sem domino uocabitur praedixit dei; deinde seruus
 se fecit tunc domini nunc quae prius per legem deo sci
 ficatus fuit deinde christo uoluntarie seruit
 quibus modis dicitur uel creditur deus in. creditur id est
 ut augustinus dicitur bonum & perfectum sempit
 num omnipotentem debemus credere quia
 sine his deus dici potest in. autem modis dicitur primo
 naturae ut dicitur in principio creauit deus caelum &
 terra nominatione ut dicitur ad moysen: po
 sui in terra te dominum faraoni felicitate ut dicitur di
 qui caelum & terram non fecerunt.
 Qui primus nomen dei dixit in quo loco terram
 Idixit quae causa dixit id est diabolus prohibetur

nomendi dixisse quando ad eam locutus est dicens
quid precepit uobis ut non edatis de hoc ligno
dicitur dedit uini tate quoniam aspicit. Dominus de domi
natione dicit. ihu xpi seruus in quo loco prius hoc
nomine uocatus est & quis uocauit id in re factum uocauit
moyses dicitur & tu ihu elegisti uiros & pugna contra
amalch acille xii. uiros elegit iste autem iesus sic
ante uocabat a suis non solum nomine sed & in
opere figuram ihu gestabat pugnantis contra de
mones per numerum consimilem xii. apostolorum.
ihus seductor duobus modis non solum his que pesti non
sed salutem anime sed & in his que contra pa
sunt sancti ut dixit paulus. ter dominum rogauit
ut discederet hoc autem iesus accipit in figuram xpi
in altero pontificatus in altero regis forme
scripturam in signa dixit dominus xpo meo chys
in esaiadicit xpi sinu inuentum non nup ut est
illud nolite tangere xpos meos sectam de illis
antiquis nondi curantur xpiani donec aduenit
ille qui non excidit dono hoc nomine uocet
deus uau dicuntur xpiani in antiochia tre in hoc
nomine continentur unguis unguento unctus hic
trinitas ostendit seruis & dominus dicit
nondico uos seruos sed amicos qui in p
bus modis seruatus dicitur duobus mo
dis si uel si uel diabolo liber est aut apostolos
a seruitute peccati sectam uoluntate de qua

quibus modis dicitur iste saluator.

quasi
sit

tribubus & inuenit tribuo quatuor batt illor dr
 de seruitutis ad terram libertatis & p
 missionis breccanur au dixit tribus grec diuisid
 int p: dr tribus ist nequis lacter & sep mul
 tudine com mixta in ministracione di xii.
 tribub; non ta corporales qua spiritalis trib.
 intelleguntur qua disperasunt per loca ad
 unati aũ fide xii. trib; ppt xii. apostulos.
 scilicet salutem animæ sanitate corporis ut dicit
 & scenant omnem leanguore salutem id doctrina
 epistolæ animab; p ficit quare uerbum ponitur
 in principio epistolary aptitudo rei quia n̄ sic con
 con uent uerbu in absentia quomodo in p̄sentia
 fuit hieronimus dicit quod cuq; uerbum apta
 ri potest nar rationis hic dicemus siue exemplū
 regū fidelium & gentium secuti sunt apostoli quia
 fidei non contradicit ideo non commota^{ue} runt
 con suludinem contiquitatū in limis defe
 tus quidam n̄ des saria p̄scisa s̄c̄l̄tia qua
 re apostoli nomina sua ponunt in frontib; epistolæ
 lacrum succrū idē ut dignitas apostolica ostēde
 tur alit̄ ut honorificetur uel amēat. huc usq;
 p̄fectio uel saluatio & in p̄fectione .iiii. con
 tinentur id est nom̄ cordis ut iacob. & cui
 adhesit idē dō & cui p̄ d̄ b̄nt id est ut dicit
 xii. tribub; & doctri na qua contineatur
 per epistolam id est ut dicit salutem

dictio
quæ deside

epistola moris est aepistulace aliquando conso
lectur ut omnegeudiu aliquando ceperit cau
scem ut si quis uestru indige sepi bntiam ali
quendo laude puocet ut quidem scibntes ali
quendo increpat ut est aduertit nescibntes
quice amicitia huius mudi aliquando tarr
ut gladius uos consumat aliquando addidit
doctrina ut quod predixi & tarr dico epistle
missio tecta ostendit presbntia per absen
tia omnegeudiu & estimate p&tedixit om
negeudiu cu subiungit in temptaciones uarias
p&tedixit ista sententia illi israheli seru
dnti corporelnt quib. modis temptatio dicit
111. id est cepit & uocantur capite d&colleantib.
ab hereticis ademonib. uirtia sua d&ntib. pati
dntem oportet incrementum uirtutu per tolle
rentiam temptacionu laudet. Opus
perfectu id est per seuerentia per peccatibntia
in nullo deficientes id est in nullo opere tor
m uel in nullo opere bono. Siquis uester
indige sepi bntia p&tedesapibntia hoc doce
post q. dixit in temptaciones uarias quia
nemo potest sustinere temptacionem nisi
confortetur subit sapibntia iudeus hic doce
& scriba & scriba & hereticus & g&tilis
indige sepi bntia id est spiritali postula
cto id est nullo ista confidat seruans

nar rectior: sed adō postulat & sapientiam omnib;
 id est fidelib; quic sub iunxit postulat aū in
 fidedat id est sapientiam id est non res cerna
 les. & non inppercent & tunc dicit nonne ego
 eduxi uos de terra aegypti id est beneficiorum di
 recordati fuis sent qui fuer ingreca & n inppercent
 ce si dixit sē non ita sunt doctores & tunc
 postulat infide siue olim beatus siue nup in
 gressus quo exemplo ce postolus hic de postolan
 da sapientia docet id est salcemonis cui dnt optio
 nem dedit dicens postulce ame quoduis ut dem
 tibi at ille ceit da mihi sapientiam & intellegē
 tiam hęc postulatio ualde dno pleccuerat & ex
 mplo iob a postulds loquit ad suos ceuctores
 quia & iob sic ait tuncquam una & mulierib;
 ineptis sic locutce es. Indiget sapientia prima
 sapientia hominis de uitate malce fecere
 bona sperare proemia sapientia huius mundi
 in tres partes diuidit fuffica id est naturalis
 loice id est moralis & hicc id est nationalis
 ista sapientia di in hystoria immoralis en su
 & d'fogē sapiētia nature ce bona pcedit sapi
 pientia inluminat consiliū stabiliunt prudē
 tice astutiam fecit disciplina firmitat adus
 fluctus maris mare quasi homo fluctus quasi
 cogitationes uentus quasi diabolus non ergo
 est mē id est quia dixit postulat infide nihil

hesitans aliquid id est sapiens. uir duplex id est
iudeus siue galilaeus siue hereticus aut adhuc non relin-
quens perfidiam suam in omnibus uis suis id est
de bono ad malum & de malo ad bonum si exemplo
ostendit hoc testimonium id est in simone
mago dupliciter animi ostendit qui putabat
de nauis uitam praetio corporali conperceret
gloria & cum fratre humilis id est quia dixit omne
gratia diuina qui se humiliat indignauerit in temp-
tatione per dñi abieratione ipsa dno & abitur
diues id est superbi qui non uult humiliari in tempta-
tione per dno diues gloria & ac si dixisset non
illi dicit gloria dicitur & ceteris maximelocum tur
apostoli qui subit in confinio utriusque testamenti
si uel de dissolutione litte siue de dñi uerbis siue
& exemplis gloria & fratre id est ut ait lazarus
in sinu abrahae eleuatus diues aut id est di-
ues ille qui postulat de lazaro qui tamquam
sicut flos foeni id est foenum aut crescit aut
decrescit nunquam in uos data turpman &
foenum uirescit id est in uirtute floris id est
in uirtute fructificat in senectute
caedit in moribus indurcet cecida uera ares-
cit in puluere foenum non perit sed flos eius
ita homo & si moritur subit resurgit
Beatus uir prius dicitur beatus deinde temp-
tationem suffert & dicitur id est prius reficit

cupiditate dñi mōrtiū sufferit idest infide qui mul
 ti sustinēt tōmpactiones & non sunt beati
 ut heretici & alii multi qui p̄t̄ suscep̄ta pu
 niantur. Beatus uir idest adhuc hostetur
 tōmpactionē sustinēdam quia dixit om
 neq̄ca diam coronam uite. Hęc est beati
 tudo ut dicit apostolus de reliquo reposita ē
 mihi corona iusticie iusticia quasi dixisset
 de tollerentia tōmpactionis permisit dñs
 idest ut dicit esto fidelis usque ad mortē
 & dabo tibi coronam uite. Diligentib; se
 id non hereticis & his qui p̄t̄ suscep̄ta pu
 niantur n̄ idē permisit idest opus popos
 cit ex beati mēcedem. Beatus uir qua
 redemur uere redicant quia sufficere est
 ma aut mōrtio nōm eius facere quia dño
 principalit̄ creatus est. Beatus uir ut tan
 toq̄ speyr̄cemiorum tollerabilibus labores
 uite huius p̄ctia mur. Beatus non quique
 rit diuitias pen̄ turas sed &ernas. Quo
 cōdo tōmpatur & dicit tōmpauit dñs habra
 ham idest p̄ccat dñs habraham tōmpatio
 dñi p̄ccatio cepelletur. Abstractus idest
 dilecti concupis cōtra & m̄de tuis idest con
 suduadine p̄ccati. Beatus idēsciat ad p̄fectū
 p̄ccationem eius fidē dicunt heretici. Dñs non
 diligit sup̄ quem dat tōmpationē.

beatus non beatus quis nisi is cui dicitur ambrosius
presto est merito beatus macerius dicitur
seneca dicitur beatus in lat. Nolite itaq; er-
rare id est ad illud referri dum est quod pau-
lo antedixit nemo cum temptatur dicat
& reliqua quia ualde errant qui putant
quo ad dno temptantur mali ac si dixisset n
id fit dno quod putatis sed ad dno hoc sibi
potius credite. Omne datum optimu
precanus & becanus filius aido nolunt
hoc testi monium ad pph & facton unius rei
separari quod apostolus aliquid tradidit
beneficiorum di dixit. Omne datum
tam obatum id est contra isq; tñ nōtia
in meo tri monio. Donū perfectum idē dig-
nitas uirginitatis ideo dixit omne & du-
cebatur his uiribus multe uirutes exori-
untur. Omne datum idē uetus testamum
quod optamū fuit iudeis suo tempore & omne
donū idē nouū testamū quia in eo plēn-
tudo perfectionis ostendit. Omne datum idē
donū doctrine spiritalis in doctore &
omne donū idē perfectio castitatis in doc-
tum. Omne dat idē remissio peccatorum
per baptismū & omne donū id est ut
sit post ea habitatio spī scī p̄ mundiciā
lacu uerū. Dis cō dōr id est non tñ indicat

6
cas sum donum spiritali quæm humilitate
accipi dicitur a patre luminu id est astroꝝ
aliter id est patri archæ & om̄i sc̄i sicut apostulus
testatur dicens iniquos luce sicut lumina
pice immundo aliter p̄t̄ sep̄ t̄m̄ dona sp̄i sc̄i
Apud quib̄ non est trans mutatio id est de
iudic̄ luce in sensu t̄m̄ de delicta in inis
tiam de luce ad tenebras n̄c̄ in istudis
obumbratio hieronimus dixit nullis nature
sue defectib; obumbratur quid nobis p̄fuit
in mutabilitate atq; largitus di subiungit
dicens uoluntate genuit nos. genuit id
p̄t̄ filium id est spiritalit̄ per inno uatio
nem sp̄i per beatusm̄ & doctrinam nos id est
apostulus illo tempore nunc aut̄ om̄ib; fide
lib; Verbo aut̄ t̄t̄ id est euangelii sub
iungit c̄d̄ quod genuit nos dicens ut simus
initium c̄d̄ quod creature eius. creatura
id est ecclesia ut dicit paulus apostulus si qua
nova creatura duo initia habet & c̄ta id est
abel primus & om̄i sc̄i usque ad apostulos hoc
est primū initium deinde apostoli secundū
initium & post illos om̄i sc̄i usq; ad finem
mundi. breuanus aut̄ docet quod ab adam
genus humanum ortum est corpore c̄t̄
hoc est initium secundū c̄t̄m̄ aliquod aut̄
initium spiritalit̄ apostolis completur a quib;

ageta spiritalis coepit. scilicet frater mei di
lecti id est quod ad no est omne datu ob amu
dicitur & aseanus quis que temptetur
Sicut dicitur omnis homo uelox ista sermo re
ferendus est ad id quod paulo antedixit
Cognit nos uerbo ubi tatis ac fidixit sicut apos
tulus ad hoc nos genuit dr spiritaliter
ut ostendat decemus ubi actum doctrine nostris
cuditoribus sitaui omnis homo uelox id est
quia presci ebat apostulos om contendere prin
cipatum uerbi omnis homo id est iudeus siue
gentilis siue hereticus siue schisma & fanse uelox
ad audiendum id est uerbu euangelii. tar
dus ad loquendum id est si leat docere donde
efficiat fofus infide & docet nae ab hereti
cis uinctus existet tardus ad ira id est
ad legem docendam quia in lege ira ostendit
dicit quando docet oculu poculo dicit amp
dicit & odies inimicu tuam. irce enim
uir iustitiam di non opera tur iustitia
iradi ut dicit iratus est dnr in furore suo
Animo patris dicit dicit reputa tur ira iusti
tiam di non opera tur iustitia hic dicitur na
euangelii est quia in euangelio dixit ihu
diligentemini cor uestru & irce tepper sequen
tib; dicit. uir id est quia uiralis est omnis
irce mulier dicit uirago quia ad sup taedent
18.

G

a

7
Aliter uelox & tardus idest atca gustinus dixit
tardus enim uirtutes caditur quem pre di cecit
quo cum cadit humilitas custodit cum cum pre
di cecit uix non subripit quantum cumq;
iucunditia siccutē omnis homo idest ut
hieronimus dixit uelociter audiendi facit
hominem docibilem. tarditer ad loquendi
hominem mansuētum facit. pythagorici
per quin quē nium silēt ita & nos prius
discamus & postea doceamus. & tardus ad
iram idē quia iracundia citius euanescit
propt̄ quod abiciēt. idē quia modo pre
dixit. iracundi iusticiam di non operatur
ac si de omnib; actus diceret. omnem in
mundiciam hieronimus dixit in mun
dicia est quae absque tactu muli hys fit.
Et habundantiam malitiae augustinus
dicit malitia que conprehēdit om̄ uolunta
tes. gregorius dicit malitia^m uiderata incor
de. in situ uerbum more medici dixit hoc
subiungit uerbi factus dicendo quod
potest saluare animas uestras & hic
ostendit quod indigebant animae uer
bi medicamento. & non auditor est tan
tum fallēt uos in & ipse idē in eo qd
audiunt & non implēt. simile est huic

testimonio quod apostulus dixit non audire
legis iustificabuntur apud dñm sed factores
in speculo in quibus se scē am mae conspiciunt
& in his agnosunt quid uerū celesti placeat
ut quid displiceat & si quid in se delictatis ma-
culae deprehendunt utraque cogitationū con-
gunt in lege per se & tētib; ac ut idē doctrinā
euangelii. si quis autē putat se religiosum ēē nō
refrenans linguam suam cui adheret hoc
testimonium id est quia antedixit abiciētes
omne ne immunditiā & habundantiā malitiā
post quā resicauit utraque in tenuis uult & ex-
cessus uana locutionem & dedere quia otiosū
est alicui in aliquibusdam uitiis se coherere
si non se frenauit linguā suā apud dñm
& patrem id est sub iunxit & patrem ut ostē-
deretur filius in patre. uisitare pupillos &
uiduas quomodo conuenit ista scilicet
supra dicit scilicet dicitur qua dixit si quis autē putat
se. hoc est uisitare pupillos illis benefacere
& leniter loqui & in maculatū seculi uide
id est qui a fornicatio & cupiditas timidi
desunt uisitare pupillos & uiduas &
& dicit hic excusatio maritorum fornicasse
dicitur quod non potuit seculi expediri ēē
ut potest scilicet ad secliam uenire dū omnibus

com mandantur uisi tate pupillos. alit si quis
 id est iudeus si uescha & feryseus siue gentilis
 aut hereticus & non refrenans id est de tra
 hendo euangelii doctryna uisitate pupillos
 id est doctorib; dicit pupilli id est sensus car
 nales adieccolo male nutryti ideo dicuntur
 pupilli quia hereli quer diabolū & in duas ide
 ce nimas desestas adiabolo frater mei nolite
 ordo doctrynae est id est postquam abiecerat
 in munditiam & malitiam & uana locu
 tionem & libidindm quando dixit in ma
 culcc tam se custodire de auaricia contemp
 nenda docet ne pauper contempndur &
 diues hono rificetur eo quod diues est
 nolite consummatio perfidionis ut non
 solum non facies malum sed & iam noles
 cogitare. habere fidem ide per qua scrglon
 ficat dm ac si dixis & nolite fida uestre
 acceptionem iungere personarū & in m
 clatus in eu id est per honorem ueste predara
 id est ante dixit in ueste alba tusele hic ide
 in sede honorabili non ne iudi castis apud
 uos m & ipsos ac si dixis & uestre ad in
 udm nrtio nis est non di & scdm plo siue uerbis
 quia ille precepit pauperib; bene facieb; dum
 & facti estis iudices id est auctores.

Audite frater tres non dicitur elegit pauperes & uos
econ tunc dicitur pauperes. tunc illuc aut sede
sup elegit dicitur id est xpi pauperes de electione
tentum iacobus ait pauperes aut cepit cau
sem dicitur elegit dicitur questut ac sunt mundi
ut confundere & fofatice pauperes in hoc mundo
quic infide diuiter hic fides intellegendae est
p omnibus uirtutibus ad trahunt id est ut
non dominetur bouem tuum aut asinum
& cetera bleffemant id est uobis nominatis
nomine xpiano deprehendo bonum nom id xpi
in uocatu est sup uos id est in baptismo. benefa
ciis uerbo isto respondit tunc id causa in
plendi mandatum & non ppter munera dedit ut
esperanda legem percellit id quia ad moysen
deceat est primo sca scriptura id quia dictum
est in psalms non enim iniqui tatem proximi
tui. & in euangelio tractat omnia quecumq;
uolueritis ut faciant uobis homines ita &
uos facite illis. & in genera uisionum in
hoc testimonio continetur uisio carnalis
uisio spiritalis & intellectualis. dicitur fallax
scaphidus & spiritalis quomodo bat earu
fellicia carnalis qui in nauem putat mar
gines fluminis currere & ligna spirita
lis fallitur id quando cogitat de ab scribit;

9
reb; fecit tuamens aliquem figuram sed
fecit carnalis & spiritalis indiget intel
lectu aliam probat in uisione nabucodonosor
sem ui cum indiget carnalis & spir - uisio car
nalis proximum implet diligere uisio spir quan
do cogit illam per dilectionem licet absens
fuerit intel quando animam eius in deo diligi
tis in deo surceponenda est in dilectione proximi in
dilectione dei non ponenda est quib; modis con
sistit dilectio dei & proximi quatuor modis
duob; uisibilib; diliget proximum tuum & diligite
inimicos uestros inuisibilib; diliget dominum
& celum diliget animam tuam. in xpo caritas
fuit pleni tudine in se purifica tione coccus
bisturtus significat caritatem duplicem quia
si mul diligit dominum ac proximum caritas si habet
ordinem an non habet id est diligit dominum & tuam
animam in deo & proximum tuum quasi animam
tuam & inimicum tuum tamquam proximum tuum
redarguit a lege id est si non di causa diuina
honorat; Offendit autem in uno id est in supra
dilecto mandato in quo continetur pleni tudo
man datae. Omnium reus id est qui aman
data cum dilectionis transgressus est de quo
dominus in euangelio loquitur dicens haec est lex &
prophetiae per quam factam hoc testimonium

conpbat de illo uirg' qui in sababto congrega ut
ligna cedignon & mortuus est quia dicit dicit
scifices di bñ scēbata & ad pñ uisibilem hieo
nimus conparceut id dulo pleno uino siue
lccēde & cutta una impedito. Alit leua leuib;
grccua grccuib; id quice sunt mandata coequa
lice siue maxima siue minima quando trans
grcdiccris magnum ut minimum reas factus
es mandatis coequalibus. sic loquimini & sic
facite her' sibi sermo ac si dixit s' sic loquimi
ni dilectio nē pxiimi & sic facite. licet de om
nib; mandatis intellegēdum est. l'clib' r
cc'is id nouū testamē tu iudicari id t' r' r'
eos de iudicio ut est illud sermo quē locutus
sum uob iudicabit uos ipse in nouis si modie
iudicium tñ si nemi sen cordia & r' r' q' misen
cordia hic de om nib; uis u' tibus intellegēda
quia de om nib; mandatis dicit sic loquimini
& sic facite ideo de misen cordia dicit quia illi
misen cordia indigebant qui pau p' r' m' &
hono' rabant sup & altat autē misen cor
dia id & iam si reus fudyt in aliquibus dam
delictis misen cordia facit illum euade
dere ut in loth ostēsum est qui euade
re potuerat p' hospiti' suscipiēdis quic
p' d' r' de eadē r' loquit' qui dixit

sic loqui mihi & sic. quia loquutio ne fides ostendit
 ideo subiungit quid dicitur ne sibi blandiri & ali
 quis de fide tantum. mortua in semet ipsa id quia
 utraque fide opus est opere autem separato illic in seme
 tipse mortua remanet. quod duobus dicitur id est
 quo modo non dicitur illic dicitur ita & ita
 sic & uos non habetis mercedem de illa simula
 tione quae si de personali cuius iacob; loquitur dicens
 sed de caetero quis tui fidem habet id est quare tu
 perdes fidem cum habeas eam & quasi interrogans
 iacob; respondit & ego opera habeo & contremes
 cant. id potestatem id nihil distat ad demonib;
 qui fidem habet sine operibus. dicitur utroque gentilis
 qui non credit. O homo inanis idem habetis fidem
 si ne operibus. otiosum est id ut ait dicitur mortua
 est in semet ipsa iacob; ait quod mortua est fides
 sine operibus; paulus autem dicitur arbitramur enim hominem
 iustificari per fidem sine operibus; id perhibet quando
 dimittuntur peccata fide tantum iacob; autem de ope
 rib; post fidem sequentibus; dixit. alii pro di similib;
 caudis toribus; dixerunt. Abraham patrem nostrum idem
 apostolus non tantum carne sed & fide. Abram idem
 patrem excelsus. Abraham idem patrem multarum
 gentium similitudo in uobis testamur.
 ut sciamus principis mea. deinde sciamus idem prin
 cipis excelsa idem quia dicitur non dicitur huius filius

ancille cum filio meo Isaac & in nouo testam^{to} ut
pater qui fuit prius simon. Offerens Isaac idē
pater in prom^{to} posit^o. iiii. causis fides abra
he p^{ba}ta est dicens d^r offer mibi filiū tuū id est
non al^{ter} uisū. Isaac idē in quo habet p^{mi}siōnē
iii. unigenitū id est filiū p^{mi}siōnis. iiii. quōdā dili
gē. per t^{er}duū n^o u^{er}dit ut hoc spatio p^luxo in
t^{er}duū filiū & filius amplexus patris inereret
& per totam uiam cogitationib^{us}. discer^{et} p^lur
dam ambulat dū t^{er}ragit abraham id est p^{at}r. Isaac
idē in diuinitas xpi impassibilis. an^{te} id caro q^u
cōd^{it} sump^{it} s^{it} dⁱ filius nimirum q^u dⁱ idē locū
esset in quo abraham Isaac dⁱ posuerat offerre
& in quo dⁱ cruci fixus s^us est fides cooperabat^{ur}
operib^{us}; illius id est nisi fidelis esset filiū suū
non obtulisset & fides illius nihil p^{er}fuit s^{ed} nisi
d^o obediret esset fides cōsūmata est id est ex
actata est siue p^{er}fecta est & sub p^lea est scrip
tura id lib^{ro} legis & sub p^lea est id est quia
q^u de eo scrip^{tu}ra nar^{ra}t dicens credidit
abraham. op^{er}ib^{us}. compleuit ad iusticiam id est
op^{er}ib^{us} & hoc est q^u paulus dixit & sup^lea est
hoc uno eodēq^{ue}. & dⁱp^lo iacob & paulus
utuntur sed iacob. de fide operib^{us}. confirman
da dixit. paulus autē de fide confirmanda
maluit interpretari qua de op^{er}ib^{us} id est illud

seu tuis est quod credidit ab uxore suam in
sente tate concipere habundantem uterum mortifi-
catis tate confectum. adiustiam id est
noui testamenti quia credit aet corpora resur-
rectura de uero tate mortificato iacob. au-
mab opus offendi filium seu tuis est id est quia
maluit de opibus fidem adiuuantibus. exemplum
ostendit de manichianis doctor noster hanc rem
duorum apostolorum uno exemplo utitur et ad utras-
que causas de dactibus uoluit similitudinem pone-
re que uno eodemque uolunt uoluntur sed non uno
itineris currunt que est ista similitudo quia
tenet aet in doctoribus suis quando de fide ope-
ribusque interpretatur et similitudinem se uolunt reche
quando .iiii. stellas eleuat sursum opere perfecta
doctores doctur que corpus perficiuntur quod
.iiii. elementis consistit et quando .iiii. eleuantur
fides unitatis ostendit predicant et amicus dei
apellatus est id est dei primo appellauit eum
dicitur non possum celare tibi cum. abraham
aliter amalch dicitur. accipe que tua sunt uere
amicus dei est. rab id est genit iesus filius
nunc indicat ihum xpm nunciu id apostoli
funiculus de quo co indicat sanguinem xpi qui
redemunt aet uolunt plures magister id est
quia doloit fidem opibus confirmani

& ut si aliquis utrumq; teneret non festi nare & prin-
 cipatum accipere. apud lotham referatur hoc test
 ad illum locum in quo ait sitaū omnis homo ue-
 lox id est & si uelox fuis & ad audiendum & tar-
 dus non festi nare ad principatū. nolite plūr
 quo exemplo corripit suos auditores id est exemplo
 dñi fugibilis inter ra principatū & qua doctrina
 idē dñi dicitur apostolis suis nolite uocari rabbi
 quia unus est magister uest. nolite si & magistri
 & dem de ceter plures non plures si unam fidem & tab
 docent quia unus lib ad iohannem ostēsus est & ad
 ezechiel ostēsus est unus lib istuduo lib separati
 ostēsi indicant qd unus lib tota canonica scyp
 turæ terrā illos ut non festi nare & principa-
 tum appetit scilicet dicitur scilicet quod manus iudiciū
 sumitur manus idēq; subditur iudiciū id uindic-
 tam in multos enim idē delictis. & si alios non susci-
 piamus: nolite plures gr̄is nō emerare sacra
 regimina quis quis impar est. audet & p concupis-
 cētiam culminis ducitū percipiat perditionis
 hinc enī per iacob phibet dicitur nolite plūr duo ma-
 gistr̄ sunt dī natura homo donatione. si quis
 in uerbo non offēdit id est ac si dixit & istis
 magister debet causā dōct̄ina p̄fecta est. p̄-
 fectus est ut idē sit & te docet de incarnatione
 xpi & cruce & resur̄rectione & ascensionē

id ac si dixit & sufficit nobis ratione dante dēnis dicitur & si aliorū suscipi-
 amur

potest etiam frenū circū ducere totū corpus ac si
 dixit id non sufficit etiam si in uerbo non offē
 ditur nisi corpus suū custodiat. totū corpus
 ideo dixit totum quia modicū est de corpore
 linguam tantum custodire nisi sep totum custo
 diat. alii totū idē corpus aect cui p̄ est
 si autē equis id est indicat auditores luxoriosos
 ut dicit in zacharia equi misari frenā idē
 p̄cepta diuina. ad consiliū dndum nob idē
 ut doctorib. consiliant auditores nauer idē
 abet in mare mundi huius gubnat aliquā doc
 trina ad portum uitæ uniuersitas iniquitatis
 lingua constituta id si in uerbo offēdit doctor
 & in heresim declinat uniuersitas illi iniqui
 tatis perubid. alii lingua constituit id lin
 gua eue. & inflem mat id est sususcat opera
 lingue peruersitas; rotam id est propter
 eb domadam inflāmata a gehēna id est
 in futuris; bestiarū id est uelones & uolucrū
 id est aquilæ & corui & serpētiū id est apud
 in nocentib. tribitur. In archa autē noe
 ista omnia donata sunt & cū contēndur
 in animalibus supra dictis omne genus
 animalū & bestiarum quomodo dixit
 apostulus etiam celestium id est etiam
 si fuerit aliqua natura domanda est id

ut paulus dixit anglicius & haliqua creatura
aliter bestie id est callidi imprudentia seculari
uolucres id est astrologi serpentes id est heretici
nullus hominum domare potestati hominum
id quia ad huc carnales sunt ut dicitur in euang
quibus dicunt homines esse filium hominis de
scis autem dicitur ego dixi diuesis. Petrus dicit
linguam & non subiungit suam quia nemo
potest linguam ab aliis sed uel domare & sua
suam uix potest sed tamen dicitur prohibere linguam
tuam a malo & de iob dicitur & non prode caute
iob labiis suis id est in hora temptationis
quia licet uis tuis fuerit forsitan lingua labitur
benedicamus dominum id est in bibe & quando legimus
canonicam scripturam procedit benedictio ut ma
ledictio deinde subiungit exemplum dicitur enim
quid potest fieri ut impossibile hoc sibi in re
tate impossibile illud in perfectione ut laude
mus dominum & proximum maledicamus. aliter bened
dictio & maledictio id siue generaliter omnibus
nisi deo ceteris si ueseparabit ad iudicium licet terram
obseruantem & in apocalypsi euangelio cre
dere quia licet intellegit maledictio ut dicit
paulus qui redonit nos de maledicto legis
ac si dixit sed impossibile est ut licet terra doceat
& euangelium id est ut non soluet licet terra & euang
gelium.

obserues quia dixit lex dicitur per dicitur oculum
 per oculo & odierit inimicam euangelium autem docet qui
 teporarius sentit in dicitur terram maxillam & ret
 & diligite in in cor uestri siue con trahereti
 cum & filiosophum gentilibus scriba & fariseum
 loquitur ficus id est lex uuas id est doctrina
 euangelii quis scipi dicit id qui recte intelligit
 quid sit lit terra obseruare debet ut secundum
 euangelium & disciplina eius id est bono & implo
 opera rationem suam id est diligentiam doctrine
 in mansuetudine scripturae id est doctrina
 euang in qua ostendit mansuetudo indulgenti
 in irripa cibandi quod si zelus id est contra euangelii
 doctrinam quia de doctore euangelico dixit in
 mansuetudine sapientie. Zelus apostolus addidit
 amarum id est ut dixit paulus habetis zelum sed
 non secundum scientiam. aliter zelus amarus id est
 quia zelus est & bonus ut dicitur zelus domus tue
 comedit me habetis id est ad iudeos lit terra obser
 uantes loquitur ad gentes & philosophos & scribas
 & fariseos & contrarios deinde subiungitur
 in cordibus uestris ac si dicitur sed non sufficit
 gloriam id est in legi lit terra siue in heresi
 siue in filosofia & in dicitur id euangelio con
 tradicent dogma est ueritas sub iuncta. Non est
 desursum dicitur cum dicitur omne cum datur

desursum est sed terrena id est quia zelum amarum
& contumelias habet. terrena id est non caelestis
animalis id est non spiritalis. diabolica id est super
sticiose & non est diuina. primum quidem pu
di ca est. gregorius id est quia caste intellegit
augustinus. pacifica id est quod minime deseruunt
a societate proximorum modesta id est quia indulgentiam
docet. non iudicans sine simulatione
id est sine causa quod dicitur nolite iudicare & r. aliter
non iudicatis ac si dixit & non est ista sapientia
iudicatis id est false. seminat id est sapientia seminat
fructus id est premia promittit. iustitia est id om
nium iustitiam quod pitagora loquitur de iustitia
di cibus sicut lyncia multas armellas dicit rarus
tata multas iustitias ostendit in pace id est in celo fa
ci & Libus pacem id est hic. unde bella & lites quod de
zelo amarum & contumelias id est ad iudeos & iam nunc
loquitur. bella & lites id est contra doctores euang
elice concupiscentis uentris id est de amore legis iudeo
filosophia filosopho & heresis heretico in mem
bris id est maxime in linguis. concupiscentis id
si deum ecclesie destruere & non habebitis id
quia in dema ior crescit & occiditis id est ut stefano
fecistis. & zelocitis id est eos quos non potestis prohibere
litigantibus id est & in deum fidelibus intellegitur id est
dicit non u id est bene postulatibus quod non recte postulat

quis aliquis ad o silitigios est ut in concupis cōtūis
 uestis insumatis. ac si dixit sē non capi dicit quan
 diu est in concupis cōtūis uestis. Ad atten idē
 nō uo cētūo sed nomi natiuo casu id est iudeos
 & filo sophos & hereticos apostulur dñi ait non ad
 utterantur uerbū di. amor mundi ad uterat
 animam amor fabricatoris mundi castificat
 animam hiōnimus ait inimicus di ēē quan
 con stitūt uoluntas mundi uoluntati di ami
 ctitia id est per concupis cōtūis concordat. con
 cordat huic testimonio nemo potest duobus
 dominis seruire. Qui cūq; ergo uolubyt a
 mi cus ēē sicut q; ergo ad p pinqante mundi
 fine non gau dē amicus illius esse testatur
 atq; p hoc inimicus di ēē con uincit. Uolubyt
 quanto magis super ficent. Aut putatis quia
 in antē id est quia in crepauit iudeos & hereticos
 & filiosophos dicit quia si zelū amax. & alibi
 unde bella & lites. aut putatis quia in antē idē
 quesi non fuit sē in uot q; ergo arguis scriptura
 id est supra dicta sententia eius dem apostuli
 ced inuidiam ideo putatis quia in antē locutus
 est sem spī id est uestra concupis cōtūis con
 tra euang inuidiam habdit. maiorem ^{au} dat
 gratiam. dat id est scrip ture auditorib; eius
 sicut paulus ait ad edificationem fidei ad dē

gratiam audientibus. Aliter gratia id est sub
iuncta ut ait humilibus autem dat gratiam id est
euangelio obedi et libus. superbis resistit re
sistat superbia atque inuidia hic conuincunt
banbanus. aut putatis nescitis deinde u putatis
ad inuidiam id est contra inuidiam spiritus id est scri
propterea quia dicit id quia predixit concupiscit
spiritus. humilibus autem dat gratiam. haec maior
gratia. sub dicit igitur id quia dicit superbis resistit
adpropinquante deo id non loco sed sensu quomodo
accedit ad eum qui in mundus est emunda
te manus. id opera. scilicet purificate cor
da id quia intus est miser esto te id in oculis
uestris. luge te id animo. plorate id lacrymis
risus uester id popenbus carnis & gaudium id est
animi pertinet. Nolite de trahere aliter
id generaliter omnia ecclesiae dicit maxime
doctoribus noui testamenti id ne illi rigi disuisibil
iudeis obseruantibus utroque autem scilicet in uicere
ad legem ueritatis. detrahit legem id quia dicit
diligenter proximum tuum. Detrahit legem id quia
parui perdit legem obseruare. & iudicat
legem id conuenit legem quasi similitudo
legis translatio. Non est factor legis. id est ut
potuisset aliquid addere aut mutare sed
est iudex qui potest perdere id est iudeos.

F

& liberare id est xpianos. consuetudo scriptur
 turcerum ponere prius tristitia & postea letitia
 utocidam & uiuificabo. per de re malor liberare
 idē bonos. hodiā cras idē dieb. aut an
 nis dicit. Uapor id est in comparatione ce
 teri nati. si dñs uolubyt deprecey to tempo
 re uult breuamur h. di. ci quia dñs habet imp
 scibilia quia est & quia fuit hoc an illud id est
 ibimus & lucrum fecimus. scibilia igit
 idē de omni epistole in tellegit ab illo loco
 in quod ic om negaudiū. Agē nunc dicitur
 id est de opere doct post scibilia quia die
 scibilia igit bonum est ideo addidit nunc id
 quan diu potestis benefacere qui sunt isti
 di uter modo predixit ut in sup bis uestri
 in miseris que adueniunt uot sub iungit
 que sunt iste miseria dicitur uesti mbrta
 uestra de uindicta eoz ut maxime minas
 di uitiae uestrae putrefactesunt id generalit
 p omni sub stantia eoz in telleguntur diu
 tiae. & uestimbrta uestra. id quia illud
 euangeli non implent nactus fuit & opera
 istis me in testimo niu uobis. idē dolens
 dedi utis pu tres carib. & audi foram
 a uaritia p q ista uerba reprehendit. ta qua
 ignis idē sub pliu inno uis si mis dieb.
 idē mostis ut iudici siue supra dicit

diuites idē iudeos. & senba & fenfer & philosophos
& hereticos. aurum idē sensus sup stitio sa doctri
ne. argentum idē sermo eloquētia & ce
merces operum id postquam reprehēditur
diuitū auaritia. Inquitur cōlib, diuitis & iam
in non red dōi da mercede operari argunt
Allegoria diuites isti iudei & philosophi & pt
Operari sunt apostoli qui uolunt fructum de
illis congregare. merces idē fidem debe
bant. Hieronimus. bonū duplex an sollicitu
diuitū. seculi carere an uirginitatis premia
spectare. clamat alibi sanguis fratris sui
clam. hoc non uoce sed accusatione auer dñi
idē dam dignat̄ audire sabahot idē exercitū
siue om̄i potentis. epulati estis idē degula
arguantur. deinde sub iungit ubi epulantur
sup terram. idē non ut paulus dicit nostra dū
conuersatio & pt. deinde luxoria repre
hēdit & exēcit de auaritia diuitum homi
cidium occidistis idē ut augeantur diuitiae
occidistis istis iustū si de xpo intellegas hoc
diuites iudeos intellegere debet non resistit
uob̄ hęc est iustitia malis non resistere pa
cibilis esto frater idē post in crepationē p̄
uerborum. ad iustos consolationē sermo
conuersit. usq; ad abulum dñi idē in iudicio
sue in morte. temporaneū idē qui ap̄nas

macurum sic serotinum idest quia tardius ma-
 turescit fructus temporis sunt quos superbius
 militie presentis aquirunt idest fides atque
 sinceritas mansuetudo cordis benevolentia corporis
 temperantia continentia mali appetitus boni
 tranquillitas mansuetudo puritas castitas
 seruitas quos post emeritum seruitutem in illis
 seculi retributione capiunt. Adquisitio regni
 immortalium. hereditas celestium prosperitas
 & eternorum. Antequam in mortis hora aut
 dubitas iudicium; & exemplum accipite idest
 post & exemplum rucule de martiribus; & exemplum
 ponti. l. c. bonis idest corporis. per martirium
 peccabilis idest animo perfidens per p[er]f[ec]tas ^{id est deo}
 quomnes martirium passi sunt. qui sustinu-
 erunt sufferentiam. iob audistis id est q[ui] suble-
 gefuit ideo dicit audistis iob & iudistis finem dni
 id est in p[er]b[us] iob & finem dni idest in p[ar]-
 sione subiungit. cur passus est dicens quia
 misericors dn[us] & miserator. Antequam
 au id est que restant in finem epistole neq[ue] p[er]
 celum. subiungit quia q[ui] dicit neq[ue] p[er]
 t[er]ram idest quia scabellum pedu[m] eius est
 t[er]ra talis quis uestis idest qui a p[er] diabo-
 lum accipit t[er]ra tiam; Ory & equoa-
 nimo id est quia in t[er]ra dupliciter ostendit.
 Ory idest m[en]te p[er]allat idest oye

simile huc quia apostulus ait orcem & mte opa
& spu spalam mbrle p'alam & spu; In firmatur
qui in uob' ide q, arq; huc animarum medicus fuit
& icem nunc corporum ee. Oleo idest in quola
boris consolaco ad doloris p'fectio efficitur.
scilicet infirmum idest siue in anima siue in cor
pore ideo sub iungit & si imp'ca- tur sic dimit
tur ei confi- t'ni ergo ideo quia dixit dimit
tur. Confi- t'ni idest aliquando p'gratias
agere ponit ut confi- t'or ab ipat. Aliquando
p'p'ccatis dimit- tur ut confi- t'ni alit'at
depreccatio iusti ad iudicem ad iudicem orcem di nob
p'ferat auxilium helias homo erect in quo ost'ndit
dicit quia homo erect similis nobis passibilis idest
peccator siue est multap'ccato siue de frequitate passibilitas
dicit sub iungit au in quo ost'ndit quia multum
ual' depreccatio iusti ad iudicem dicitur & orccione
orcc ut iste au de si de confi- t'ni man da dicuntur
Et non pluit annos .iii. ne ost'ndetur quia cum
dicitur tantum postulare sub iungit dicitur
& rursum orcc ut & celum dedit pluuiam .iii. anni
sic citat id est ante legem. & sub lege & in principio
gracie & celum idest apostoli. pluuiam idest predica
tio. alit' .iii. idest ab adam usque ad noe
& ano eiusque ad habraham. & ab habraham
usque ad dauid deinde pluit idest salomone
templum dno edificanti & in pace regnan. I

17
pluviale tempus xpi ee designat. siue .iii. annisti
& mch ser. .ij. tempus anticristi significant deinde
pluit ide impete ecclesie cessantis modico tempore.
si quis & uobis exierit audy te te ide qui & tra & ter
& uirt & presbiter non inducit utora r d l peo.
postquam p & cauit & nunc subsequenti sermone ne
glegentiam doctor & erit dicis. & conuesterit
quis eu saluabit animam eius amoste ide doctor
animam suam seduat amoste hoc est creatu san
guinis audi toris ut est illud nisi adnuntiaueris
iniquo in tte tbn suam sanguinem ei demanuta
requirce ideo ait amoste quia multap & ecc te docto
r subnpiunt in neglegentia doctynae. Cui rei
similis est doctor quando animam conuestit
similis est speculaton speculanti de cur re. & indi
canti hostis in dias. deinde non solu animam sua
seduat sed & cuiu ita duple bonu efficit doctorib;
& audi torib; hobe dicitib; & contra hostib; pug
nantib; **FRIA** inimicus di consti tu tur
qui dñi ar dicitur diligimus gra utay anobis sub
leat suspiramus. Quib; modis intellegetur dñ
an quia si nep & ca w est an quia p & cata con donat
an quia creatura non est sed creator an qui a
non adorat sed adoratur. Quib; modis negat
dñ. iii. per ignorantiam per consuetudinon
p & in firmata ut serj tbn. Quib; mod in
terrogat dñ hu und manum genus ideo est

aut per peregrinacionem ut habraham aut
per dolorem ut iob aut per occulta misteria ut
paulus quibus modis loquitur deus ad humanam
creaturam aut per semetipsum aut per crea-
turam angelicam; Quid continetur in epis-
tolis aut canonicis scripturis casibus & lamenta-
tio & ue in tempore regno imperatoris in sub-
plicis aduersus, deus & domini nostri se ostendit se & uerum
autem lege ut paulus ait formam uerbi accipiens.
Quare pro nomine ista conuinctio idem ihesu christi quia
in utroque dicitur maiestati. uidetur ihm negare
& corpus eius iudeis & totum christum negare quia dicit
Alexandrus philipo uocauit pueros suos & diuinitatem
illis regnum suum cum adhuc uiueret & dicitur & ceteris
recedit per caesarem antiochus filius antiochi reg-
nauit infra anno christiano regni crece.
In diebus illis & ceteris filii iniqui & suaderunt
multas dicentes eamus disputamus testamtu
cum gentilibus quecumque & abi erunt ad regem
& dedit eis precepta ut facerent iustitias gen-
tium in christiano & XL. & ceteris ascendisse
in israel in multitudine graui & factus est planc-
tus magnus in israel & post duos annos misit
principem tyriorum & percussit eum & ceteris
& mortuus est antiochus anno nono & qua-
dragésimo & xxx. plura Omne gaudium
presens non est & ceteris omne quia in terra

18
finitur in futurum ut ueritas aut ueritas qui ridet
nunc quia lugebunt sed omne quod hic incipit per
fidem & in futurum implebit per speciem iudicis & gau
dium meum in uobis & gaudium uestrum implebit.
Omne gaudium in uariis temptationibus ut rebecca
& isac yfus & patribus fratres mei. iii. modus fra
dicantur naturae. contra mo. f. d. m. si quis
uestrum solus res dubium est in sermone ueritate
firmam in corde postulare. ii. modus fit ad no
fidelitatem. ut ibi ^{et infidelitate} temptauerunt dominum in cordibus suis
ut perierunt erant animabus suis & postulat infide
ut si quis uestrum & r. Beatus quibus modus dicit
iii. modus diuersus in bonis cuius predicatur ut post
modum quia deus est celestium beatitudine
idcirco beatitudinis appellatione utitur ut tan
toque spei bonorum labores huius uite tollerabilius
pati amur preciosaque omnia possideat & inde
sufficienter diuitias obtinet. Uir autem tenens
accepit. & mulier amolita id est fragilitate
augustinus dicit. Corina grec. id est uictoria
est fidelis. nemo corina habet lamina ductilia
ira deus autem uictoria excedit. iustitiam dei non
operetur quia dum turbata mens iudicium
sue rationis & asperat omne quod furor suggerit
ut peccatum peccat per iram gratia uitae socialis
am mitatur sicut scriptum est nolite aduersari
cum homine iracundo & r. Duobus modis

proximus diligit q^{uod} non uis fieri & quecumq;
uultis & sit sup & aliat aumisen cordia siuis
perfectus esse uade & diuitib; huius seculi pre
cipe ne rapuerant in in cor to diuitiarum suar;
Et demoner credunt. fidem au quepo test saluare
& prer sit apostulus dicit in xpo dñi ihu neq; circu
cisio quicquid ualeat neq; preputium sed si deus que
per dilectionem opera tur bene si au male & n
bono opera tur pcul dubio rapor iacobum fides in
sem & ipsa si non habeat opere mortua est qui rur
sus ait si fidem quis dicat habere usq; salua reu
icem de amore quid dicam si quo fides nihil pdest
sper ueris sine amore ee non potest denique ut ait aposto
lus iacob. & demoner credunt & conlremes cum necta
mō sperant ut amant sed potius quia speramus & amant
credendo ubi lux esse formidant propt q & apostulus
fidem que p dilectionem operet adaptat atq; commēdat
quecūq; sine spe non potest p inde nē amor sine spe est nē
si ne amore sper nē ut que sine fide; In mutas dñi offē
dimus om ut apost uideo aliam ^{legem} in mōnib; mōs repugnan
tōn legitimis meae quia non iustificatur in conspē
tuo omnis uiuis; Ecce quantus ignis. quot sunt
generes quibus nomi natur ignis primū gēnus est ignis
pcedis. ii. gēnus fornicationis. iii. conpactionis. iiii. car
tatis. v. diuisen cordice. vi. iudicii. vii. infam. ligū
auctō & pta pter hos quibus donatum est adō. ii. mo
inlecebus delinquimus cū aut in iusta dicimus aut iusta

19
p̄dicimur. nā & si aliquando culpe non eē p̄fēla non dicere
ad m̄hi quicē taceat. Zelū amayx de p̄ncipatu dixit p̄m
iudice doctorum alius doctoribus. Quib; modis fit
inuidia. III. contra eum qui fit ante te postq; & e
contra dēcupi ditate p̄cedit zelus a zelo blaffēmia
eog malepe timur. ut dicit̄ delētare in dno
& dabit tibi p̄tionis tūe. ad ut̄b̄ nescitis
ad ut̄b̄ sunt om̄ qui ad ut̄terere cupiunt
fide & scipi b̄tia durc uehēnter nē palpauit
adolēdo quos uoluit reparare sanando. ad
ut̄b̄ nescitis sed nisi decor ruptione erubuit
& uicē ad eum prolixos illos castos pedire non con
cupit cū confundatur ergo ut rediat quēserat tabat
nē redit & supbia impedi ebat anime reditum. quia in ce
p̄at p̄ccatū non fēcit sed p̄ccatū ostēdit quia amor
huius mundi ad ut̄erit animam amor febri
catoris mundi castificat animam. & iudicat legē
ille iudicat legem qui dicit aliquid non iuste eē p̄
ceptum & ignorantiam non habere p̄ccatum.
O miseris cor̄s eoḡt miseretur his qui nondum
in seculo ad uiderunt sicut scriptū est miser
cor̄s & miserator dnr. misera cor̄a est
miserat̄ illis qui con uersionē faciunt inle
geus gregorius dicit miser cor̄s est
quia pietate ad p̄ximū mouetur. misericor
dia cō misero corde uocata est eoḡt unus
quisque inuēat quem p̄iam miserum

atq; ei conpatibis dum dolore animi tangitur
ipsetor miserum facit ut eum amiseria liberet
multum ualeat auxilium orandi nob scilicet
in aduersis prestat. Qui conuesti fuerit
ut erue eos amoste qui ducuntur & non cesser
liberare eos sihim magne mercedis est amor
tecastion eripere quandoque mortuorum quan
ti meriti est amosteccinmam liberare in celis
cia patna sine fine uictarum; Uii modis re
mituntur peccata p. i. m. c. remissio e. p. bab
at. i. m. u. ii. per martianum. iii. p. helemo
sinam. iiii. per hoc qd remittimus peccata
f. r. e. tribus noscitur. v. cu conuesterit quis p. e.
catorum ab errore uitae. vi. per habundan
tiam caritatis. vii. per penitentiam ueram
ut ibi & turonista impudatm p. e. c. t. m. e.
Om scilicet pacis amatores summo studio locu
querunt hunc querentes inuenerunt hunc in
ubi dicitur. tunc scilicet peccatorum remis
sio ut ubi ut quando ut qualibus dicitur ubi
quip penisi incatholicae matris sinu quan
do nisi ante uenturum dicitur ut apostu
lus dicit ecce nunc tempus acceptabile
& v. t. q. & queri te dnm dum in uobis reperit
& v. t. q. qualibus nisi his qui ad imitationem
par uulox magisteria humilitate for
mantur quibus dicitur sicut in te paruulos

& itaque usque; talium est sum regnum celorum paruum
 liget ergo nisi catholica ecclesia uel martires
 sunt dicatur & te ausus locus est in
 quo confleat quo non deceret anima ful
 gore adternae pulchritudinis nisi ut ita dicitur
 prius ardeat in officina caritatis; Nullo
 modo possunt se dicere habere caritatem
 qui diuidentur unitatem ueritas enim una est
 gratia scriptura sicut mysticis prudenter
 & exerceat accipereque; superficie simpliciter
 resouet. hinc Epistole breues in uerbis longe
 in sensibus ut rursus in uerbis qui in eorum lec
 tione. cecitati hieron. augustinus dixit misisti
 ad me apostolam in inopem libris pro magni
 tudine. iacob; ad idem silabus ut est dauid
 sicut flos foeni esaias dixit antea iacobum
 abraham non ne scopulis iusti cum alibi dicit
 nemo scopulis legit iustificat legit opera
 bibentes se nos cantur in sacramentis
 & moribus ad sacramentum tunc tunc circum
 casio & ita ad morem nocides. Omnis
 natura bestiarum tribus modis uentur in ipis
 omnia animalia uitam cautionem
 fortitudine fortitudine uelocitate.
 Tribus modis uincit homo fortitudine
 uelocitate pulchritudine. Numquid
 si cur potest. III. modis impossibile sit.

aut naturee aut imperia aut infirmitate aut
amicitia, p[er]ditas usq; male p[er]ditis. frustra
suum celsumitur p[er]nitentia in uoce cum non ha
beret in corde. ad p[ro]p[ri]etate non est loco sed
sensu ad p[ro]p[ri]etate uob[is] in adiutorio. fecidit
autem sicut illud more uolens scripturae non
ponere personas aut locu[m]. p[er]ditu[m] III modis
ignorantia ut fuit paul[us] infirmitate ut p[er]t[er] consuetu
ut iudei III mod[is] adit[ur]q; fit & causatione ut he
p[er]dici e[st] e[st] n[on] n[on] p[ro]p[ri]etate interiorum & exteriorum
hominu[m]. Consi[der]at[ur] t[er]m[in]i alter[um] qui esca
hic p[er]ditum iniquitate diuersitas quatuor repudi
catur & alius p[er]legit. **INCIPIT PETRI PRIMA**

Petrus id est grece & latin[us] ut cesset syrum & e
b[er]eu[m] est ideo dicitur p[er]rus cep[er]e quia latina
est & interpretatur agnos[ti]o chris[ti] grece est.
hoc nom[en] syri ordinem conu[er]situdinis
obseruat uicissitudinis id est q[ui] dixit simon tu es
x[rist]i filius diuini deinde uicis sim[on] d[omi]n[us] ait
Ego dico tibi tu es p[er]rus p[er]neciu[m] obseruat
quia agnos[ti]o chris[ti] dixit tu es x[rist]i unicuique
credenti in p[er]recem quae est x[rist]i unicuique
cu[m] ecclesia nom[en] p[er]neciu[m] largit[ur] est.
Apostolus id est mis[er]us qui fuit mis[er]us in lege
incipit e[st] x[rist]i, et d[omi]n[us] aduenit id est elegit eos
ad inhabitantiam. Dispersio[n]em ponti uelam
ice cob scripsit licet p[er]neciu[m] locor[um] n[on] conme

212

morat asia id minima sc̄p̄scibilia dīpāt
alidicant q̄p̄redix de electis au idē eē sc̄p̄scib
accm. Alit̄ sc̄p̄scibilia id quia meus cōpostulatus
& quicq̄ p̄s̄rur es s̄m̄ electio & p̄scibilia duae
iste sunt creatore quomodo p̄scibilia dicit
illicui omnia p̄scibilia sunt siue p̄scibilia
siue futurā mōre humano id cōsequem̄ homo
sciet electio id quicq̄ si es & s̄cōnda licet mōre
creatore ordo uicis s̄tudinis nondi cōdus tam mōre
humano p̄scibilia p̄ior. In sc̄p̄ficationem
sp̄r id sp̄r sc̄p̄ficatio quando impletur q̄m̄ p̄s̄b
tia fuit in sc̄p̄fica sp̄r id sp̄r an̄m̄m̄m̄ p̄apostet
p̄redicatio n̄m̄. Alit̄ sp̄m̄ sc̄p̄fica quando in
an̄m̄m̄ sc̄p̄ficat̄ p̄s̄fidem̄ ut dicit sc̄p̄ficat̄
non in te sed in nob̄. Asp̄sionem̄ sc̄p̄guinis siue
in p̄dicanda xp̄i p̄s̄sione siue in effusione
sc̄p̄guinis p̄m̄m̄m̄m̄ confer soribus & cōp̄
sc̄p̄guinis xp̄i intellegit gratia id quod n̄m̄
p̄c̄cata siue in doct̄ina sp̄r sc̄i siue in p̄dicat̄.
P̄ pax id quicq̄ iungitur homo ad d̄m̄ siue pax
in̄t̄ an̄m̄m̄ & corp̄s & in̄t̄ t̄d̄p̄m̄ deinde
in̄t̄ t̄d̄ d̄m̄ pax cōs̄uat gratiam qui p̄n̄
& uic̄ca est sine al̄t̄a p̄c̄c̄ & d̄n̄ pl̄m̄
d̄m̄ dicit̄ inquam cumq̄ cui t̄d̄m̄ aut castet
in ḡaud̄m̄ p̄m̄m̄ di l̄t̄e pax huic domui
& pax uob̄ cum ut m̄m̄p̄er eēt b̄n̄eficiorū
d̄i. B̄n̄ed̄ctur d̄i deuoc̄ione ḡb̄l̄m̄

12
pater autem benedictus homo id est dono ac ciuitate
de natura. benedictus deus cui soli reddenda
est benedictio qui potuit auferre maledictionem
peccati ad eum. ut hieronymus dicit aut eum benedic-
tionem nisi creaturam ut benedicite omnia opera domini
dominum & peccatorum domini nostri ihesu christi id est quasi facies
accepte & benedictum alacere. In spem uia
id est uitae & aeternae. Incorruptibilis id est in con-
tempatione id est in reparatione incorrupti-
bilis id est aeternam. incontaminatam id
sine ullo peccato. & inmarcescibilis id sine
fulle minutione. Conseruatam id dicitur
in diea ut a quo tempore id est ab origine mundi
benedictus dicitur ut transgressione angelorum ideo
incorruptibilis & pater quia in caelis conseruat
qui in uis uicini id est diuina perfidens id con-
tra heresim dicitur quod cur uoluntur a uir-
tu uel in pot sunt. peccate nobis autem que culpa
est qui non custodimus. Deinde subiungit
& claudens eorum perfidiam dicitur perfidens
in tempore peno uis simo iudicii modicum nunc
si oportet & conseruat id quia nunc de he-
reditate incorruptibili & salute prepara-
ta dicitur ideo subiungit uiam per quam ueni-
tur ad eam dicens modicum in lau dicitur id
ut dicitur ueni te benedicti & gloriam
id est in mortalitate & honorem id est premia

sic die ^{sa} brenur finem fidei id quando tribuatur
 hereditas & qui ap fidem credebatur de qua salu
 te con iungit de salute que am mabar sit in no
 uo testa mēto & de illa salute in futuro quia
 per istam ille incipitur scrutans in quo
 id in xpo ut quocle temp. id saluti ut paut
 cet decenunc tempus accep tabile & cenunc
 dies salutis ex pccatione id que de xpo le
 guntur. & posteriorer glorias id uir
 tutes multas que xpr pfficit si uedesit utruq;
 intelligit per eos qui euangelizant que spu sco
 id est ille xpr qui in pphēis loquebat iste est
 qui in apoc euangelizauit in quem desi
 derant pspice ac si dixit & credite illi
 ut pmissionibus in quem angeli desiderant
 qui non mēto dicitur & heresim hic & dicit
 q; die spm scm exccuram ee ppt qd id
 qui apredixit uob cum in pultu bant sac
 cinli lumbos mēto id huc usq; uita cor
 poralia celsidit nunc autem uita ae
 mandet lumbos mēto sac. cingere e
 hecne dnam accogitatio nibus restringere
 cum bor cecidit sac. cingere luxoriam ab
 affectu refrenare. sobrii sub iungit quic
 sobrii dicit in malo nihil pdest dicens p
 fecti quic si filii obedientiae id xpi dicit
 factus est obediens patri usque ad mortem.

in omni conuersione id non sufficit in
uno in uocatis eum id in baptismo. con
uer. se mini intimore quia a moy. cus
tur sci. actus est. precioso sanguine id
quicquid sanguis agni tantum legis israeli
tantum profuit non ita sanguis xpi qui totum
mundum redemit. agnus id primo cen
tia dicitur nunc primo & de illo dicitur
Ecce agnus dei manifesta id in carne sub
iungit quae caueo dicens propter uos quia suscita
uit eum id uni uocato substantie peccator & filii
& dicit quia seipsum suscitauit id & iam hic
intelligitur & dedit gloria usque in do. non ex
semine corruptibili & redierunt frater ni
tate id per istam naturam filii. Omnis
cetero foenum mesata ut flor foeni. si quis fra
gilitatem aspiciat ceterum quod per horarum
momenta crescimus ac decrescimus nec in
eodem manemus. factu hoc adprobabit quia
de omni ceterum in gloria dicit. Deponeret
igitur id quod dicit quia euangelizatum est in uob
meditationem id ipse ueraciter in corde siue omni
uoluntate cathedra. & omnem dolum id
uerbo & opere & simulationes id ut non lateat
seu tunc in superficie uisus. ecce rationale
expre. aut & guttas sensus audi & tunc ostendit
Eubenas ecce id sinceritatis mbr. l. indicat.

e

c

Iodoctus dicit lxx rationabile id in uerberis;
 matrisq; rationabili quic ad her & p&tori
 locorationabili undedicit lxx ggcubera scipi
 & lxx; Con^{cu}spicite ad quem accedistis id p
 f&tibur uir uicium quic dixit^{ut} in eo qres ca
 tis. lxxpi d&ni uiuum quia in eo serpens non
 f&cit uestigium lxxpis dicit electum id
 ut dicit tu es filius meus dilectus & honori
 ut dicitur hic est honor quic lxxpides uiui
 id quic ro borem & uitam d&xpo acciperunt
 igne spr sc̄i sic c&si sup edificemini domū spi
 ritus id quic templum sc̄lamonis domus
 corporeclis & ideo isti dicunt^r domus quia
 habitaculum spr sc̄i sunt; Offerunt^r spi
 ritus hostes quic huc usq; carnales nemo sc̄o
 spiritalit sc̄cerdotis officio c&et cū sit ipse
 membrū sc̄cerdotis aeterni de quo dictū ē
 tu es sc̄cerdos in gl&er num ezechiel in uisione
 uidit quic p&rus per litteras scribit ideo
 de lxxpide demoni & ciso sinem manibus id de
 xpo p&te quic con t&et scrip tura. id quia dixit

lapidem uiuū ideo dixit continet quia qđ in
ueteri testamento dicit & in nouo ap̄os com
memorat; ecce pono id persona dī peccatis
sp̄s sc̄i de filio per pph̄am loquitur. in sion
id quic in eomonte docebat x̄p̄s angula
rem id. iiii. legib; tenetur. electū id hie
filius preciosum. id diuinitate qui credide
rit in eo. id sc̄i ap̄os quic per peccatib; locum
locutus est & nunc manifestat. non con
funde id que credit habebit. uobis igitur
honor siue cōfō fidelib; in retribuendo pre
mice siue cōfō fidelibus dō honor per fidem tri
buit. N̄ credentib; autem lapid id est qđ eos
offendet in iudicio. alit lapid edificantes
id legem respiciunt dicentes potator uini
& homo uorax in cepit anguli id inter duos
populos siue cōfō id ubi conueniunt. 11.
peccati & id m̄cc̄ice quetor pur illius deue
teri lege x̄p̄s cū denouo. lapid offē sub iun
git quis est iste lapid dicens hic qui offendunt
uerbo id predicationis & p̄tra scandali. hic

qui hęc credunt in quo & positi sunt id diuinita
 tem dñi; alia lacerat offendit id his qui in car
 nationem detrahunt p̄reca scandit id blcer
 femce tib; diuinitatem ut dicit in belzebub;
 Uos genus electum ut dicit ego uos elegi
 demundo regale sacer id bab. regale id
 qui uirtutibus dominantur & filii regis sunt
 illi de quibus dicit dedit eis potestatem filior
 di fidi de hac quippe nobilitate spr̄ p̄p̄ix
 dicit regale sacer de hac potestate quia
 uirtutibus sub iugum iohannis uoce roboramur
 genus electum in abraham. regale
 sacer. in aron gens sc̄a id in bab. gante
 p̄ccatrix adquisitionis id de egypto. alia
 populus xpi cernit de tenebris peccati in ad
 mirabile lumen id euangelii; Carissimi
 obsecro id electio malorum principium hie re
 primatur. tamquam ad uenas & peregr
 id q̄ ad uenas non cogit nisi quando ad
 p̄ccatorem perueniat; accernatur de
 si denique ideo addit carne q̄ sunt & alia bona

deri deria militans ut paulus ceteri uideo aliam
legem & ut glorificet dominum id est accepta qua
a contrario dicit nomen dei blasphemiam
in die uisitationis siue hinc siue in iudicio sub
iecti estote id est humiles. omnia humana creat id est
quod si generat dicit in peccatis ostendit
dicent siue regnum dei id est non propter diuitias
siue crudelitatem propter dominum id est ne illi consensit
ceteri fidelium in aliquibus decem rebus malis
siue in idolis colendis ceteri quod ab eo id est ceteri
se subiungit ceteri mittuntur dicent ad
uindictam istis regibus oportet obedientia
qui a sic est uoluntate dei id est respondit ad id quod dicit
glorificet dominum quod si liberi id est filii libertatis
quod si filii dei estis ista ceteri siue de subiectis
siue dominis intelliguntur quia nunc de
seruis loquitur. in timore id est dei dominis
propter conscientiam dei id est amoris dei & fidem
que dei gloria id est pro quod dicit glorificatur
in homine & homo in deo. sufficit id est in
tatem in hoc dei id est si bene fecerit quia & xpi

peccatus est ad id quia dixit peccatus in iuste
 exemplum ut sequamini uestigia eius & ille
 ambulat ut supra mare & calicem multa id
 non de operibus diuinitatis aut sed de casu
 operatur est. pestula in corpore suo sup lignu.
 Cuius simile est hoc id more solis ingredi
 tur tenebras & lucernae in domo tenebrosa
 cecen sec est; Similit & mulieres quid re
 qui tur; p & r us quendo omne gredum
 do & sequitur exemplum creatoris peccati
 tur crucibus omnibus; sine uerbo id non audi
 bit predicationem uirgentis. cui iunga
 tur uxor fidelis & sic per opera bona muli
 eris credat. modesti spr. id intelligitur animae;
 domi nū meū uocans ut anus sumat dominus
 meus uertulus est p sciencia id p qd docet
 scriptura de con iugio infirmiori uer so. id
 quia infirmior mulier uoluntati quā uir
 impatiens honorem hic est honor conti
 nentia in con iugio & xl in anno diliga
 tis compatibilis id quic membra unius corporis

estis in xpo fraternitatis amatores; id est ut
ceteris fraternitatis potius quam uolunta-
tis in uicem diligatur. Dies bonor id est habun-
dentiae lucis dies dicuntur siue quia ad homi-
nes loquitur ut proximo; Declinet anima &
faciat bonum id est ut per se sit sed ne tibi in ip-
si sed & illi quos dominus seruabit non solum in
firmis te crebent sed fortitudinem acci-
pi ebent & sic in ceteris; cogit non solum non
sufficit scire nisi fortitudo operum sequitur.
Oculi domini id est in speculationes diuine; & ceteris id
est dignetur audire; & si haec omnia im-
pleueritis quis est qui uobis noceat; boni emu-
latores id est quia cecidistis scilicet ceteris cordibus;
id est perfidens & doctrinam ad seculis factione
id est ad praedicationem quia doctoribus dicitur
proprie signi fi ceteris eorum & ueteres & illi-
anule & inde dicit loquitur dicens quomodo
dilexi legem tuam domine tota die meditatio
mea est. & paulus ad timotheum ait ad-
ten delectationi dum uenio ad te & modestia

id nō re-tribuendū malum; & timore dī. 11.
 iste uir tu ter consci & licet bonā fecerunt;
 Melius est sū id quic dīx ut in eo qd detrac-
 tant deuotō confundantur; siue uestreem
 in xpō. conuer- sationem; semel id quic car-
 ne tēntum. alit id qui mox gloriā accipit,
 & non uidit corrup- tionem ideo sub iungit ius-
 tus quic dīxit benefeci entes mor- tificatos
 cō- sūne id legelit tēre uiuificatos spū. id doc-
 trina euant alit mor- tificatos id cō- tēre
 homine ut peccat cōt crucifixe mihi mund
 & pōt uiuificatos spū ut uideō cōt uiuo ego iam
 non ego uiuo sed uiuat in me xpō; in quo id est
 mor- tificari & uiuificari; Con- clusi id sub
 iungit increduli. 111. cō- mīce id nunc pōt
 1111. beccati tudines siue resur- rectionem sub
 iectis. angēl^{is} que uir- tutibus id cō- tēre alios
 qui pu- tant quic xpō quendo carnem nostrā
 cō- sump- sit. angelis non pōt ideo dīxit
 pōt sub iectis sibi angelis; & matheus ait
 cō- ceter seruan- t angeli & ministrabant ei.

aliter subiectis angelis id demonibus qui ceciderunt
id quicquid ideo uenit in carnem. sub iectis angelis id no
uem ordinibus; angelorum ut alligetur & demo
nes & homines liberet per xpo igitur id quia dixit
propter peccata nostris mortuus est; peccato sub iun
git in carne. eadem cogitatione id ut & uos
peccationem xpi imitamini. quia qui peccatus est
desinit peccatis id quicquid contradicit peccati
bus carnalibus; desinit autem peccatis id carnem
sacram mundat; ut iam non hominum desideris
habet peccato in carne, sed uoluntate dei id desinit
peccatis uiuat id quicquid peccatus est in quo non
cur renitibus; uos quicquid peccatus est id quia dixit
filius mihi uindictae. aliter peccatus id quia sic
meruit peccatis; uiuos & mortuos id illos quos in
uisione in uita horum iudicium & qui mortui sunt
olim per se aut iudicare uiuos & mortuos
propter homines. propter autem id paratus est & mortu
is id non creditibus; propter homines in carne id
illi qui unum habent meritum unam retri
butionem accipientes propter homines in carne quo

modo qui in haec uita sunt iudicentur siue boni
siue mali sic & illi qui olim mortui sunt iudica
buntur. maledicti unam penam merentur;
Alit & mortuis euangelizatum est id in inferno
quendo dnr infernae porte circum & deo dicit
inter mortuos liber. uiuant cum spiritu id in
resur rectione; prudenter id in bono; uigi
lante id in nimo hospites inuicem & ut
hospitalitatem nolite obliuisci per quem em
quidam peccauerunt do angelis hospicio re
ceptis. Siquis loquitur quesi sermones di
id non querat doctor mercedem de predica
tione. alit quesi sermones di id ut exprimat
doctor celiu sensum pret id q est in pro priate
uerbi requisit. id non transitoriae sed man
surae. quasi homicida id quic dicit si ex bra
mini in nomine dñi. ista nomina de her & i
cis intellegit; Justus uix sed uabit id uix sibi
in & ipsi & iam iustus sufficit. ut de uirgi
nib; factus dicit. date nob de oleo uestro &
dicunt prudenter ne forte sufficiat nob & uob.

impius id qui non credit trinitatem; peccator
quicquid credit; Omnis impius pecca-
tor sed non omnis peccator impius. peccate
gregem dei id interius & exteriusque id & exemptu
xpi dicentis peccate agnos meos. aduersarius
nofter dicabolus. id more hostis circa dan-
tis ciuitatem & conspicibilis murus que in
mundo est id non sic erit in caelo q; in babilo
romam figurat significans. babilon
id confusio; & mercurius filius meus dignus e
scribendi euangelium quem per & rus nomina-
uit filium; EXPLICIT I PETRI INCIPIT I PETRI

Iusticia dei nostri id per quam softi ti
netis fidem ut nos in agnitione dñi que
fuit per fidem; uirtutis sue que ad uitam
id & eternam; & pietatem id hic in mandatis
implendis; per cognitionem eius id que fuit
per fidem id ordo peruersus maxima id ubi
ego fuero ibi erit & minister meus. & pretiosa
id nunc iusti fulgebunt sicut sol. diuine
naturae confortes id ut quomodo ille nostra

fragilitatem sustenit. ita & nos diuine natura
 rae consortes efficiamur que immundo est id
 quicquid in futuro non erit omne curam id
 quicquid implent iustitiae subiecte; uirtute
 id operis scientiam id que per scripturas mul
 tuplicatur. Abstinentiam id ab omnibus uitiis
 siue specialiter decibus patientiam id quia fre
 quenter irae & impatientiam abstinentibus sub
 ripit; pietatem id bene faciendo proximis amor
 fraternitatis id ut per amorem proximis bene
 faciamus. & ad similes indicat quae non habuerunt
 ante & superent id quia uicia subplantant uir
 tutibus. & manu temptans id incipiens unamquamque
 uirtutem & dicens non potui implere qua
 propter id factum id quia dixit cecidit. uocationem
 & electionem post electionem. id prior electio quam uo
 cationem. hae enim facilius non peccabit
 recte dicit facienter. quia quando non fecerunt
 peccati sunt. propter quia id qui dixit habundan
 ter ministrabit. quidem scienter id bonum
 duplex ut doceat quicquid adhuc imperit.

& confirmetur & sicem quis scit; in hoc taber-
naculo id quoniam dormiamus de egypto in ter-
ram cum repm in sionis templum in hierusalem
id caelesti suscitare uos in dicet auditores
negligentes. habere uos. id per doctrinam. ho-
nor hic est filius meus dilectus. & gloriam
id in quo bene conplacuit cum ipso scio in monte
siue sanctificatus mons fuit in quo dominus erat. & haec
bemus firma usque sermonem ego hodie genui
te & alibi conluciferam genuite firmiore
id quia que lege bccimus in pph&ia cecidimus
& uidimus in presentia. alit firmiorem id apud nos
qui ueterem legem amctis. cui bene factis ad
tenderet indicat quia amabant litteram
quasi lucerne id non amplius quea credite
dies id doctrina euangelii & lucinma fer
id xpr post duos leges moysi & p us id ph&e
que lucifer circa iust populum .ii. annis & nunc
loquitur ad eos quia xpo contradicebant ne
pph&iam ut uerba p&at eo qd de xpo pph&at
dicent hoc primum intellegentes quia om

pphet usq; non fit pseudo & dicit pseudo aridae
 & fit semis. bles femabit; Ego sum uice & ueri
 ter & uita sci di homines inspirantur. Omnis
 scripturae diuine diuinitus inspiratae utilis e
 ad docendum & corrigendum & herudendum
 ut fit homo perfectus & ad consummationem
 & omnem bonum instructus prudentibus; in se
 id mundum presentem aspectu id aspectu iustitiae
 & auditu id opinione. animam iustam id loqu
 siue eorum qui quando inspirata est iuste
 fuit magis cum eor ideo magis heretici qui sodo
 mite iudicio reseruantur & illi naturae tantum
 contemserunt istam & naturam & legem
 & euangelium contemserunt, dominationemq;
 contra id fidem trinitatis siue animam suam
 que eis oportebat dominari oculos id sensus de
 relinquentes uiam rectam correctionem
 uersam ostenditur quia per sunt heretici sa
 lutem consequi per imperitios sed tamen fide
 ler. balam figur tenet diaboli asina id sina
 goga; flagellum de quo percutitur sic balam

indicat funiculum peccati de quo t̄ percutit sit dia-
bolus in agogam in lege naturae littere
pphēie. g̃g̃ balic id animus sup̃; quo cap̃ re-
git̃ angelus id d̃r & quando d̃r flagellat car-
nē percul̃ peccati animi tunc agnoscat cap̃
d̃m. & animam do c̃l. Eucherius compara-
uit h̃c 11. miracula id locutio asinae
& iohannis in utero loquens. Quia paulum
effugiant id ruder fidelis primo deum tant
hereticor serui corruptionis. In quaper
se uerantur. posteriora peiora priorib;
ita dicit postea det̃ri ut dicit in euangl.
Cum in mund̃ sp̃s & r̃t deinde adsumit
secum alios. uii. nequi oves se sunt deteriora
in conparatione illius temporis quando unus
demon per unū uitium regnabat in homine
ante confessionem; b̃r̃can dicit. postero-
ra id quando nos excludit nostrum peccatū
a regno; priorib; id quando nos a paradiso
peccatū ad d̃e deiecit a para d̃iso. sc̃orum
pphēicram id ut dicit de qua salute & questio

pphete ideo apor & pphete & preceptorer dñi com-
 memorat. ut hereticos cauerent, uolentes au-
 id per reuerare; Qui celi erant prius id olim
 incorruptaone. & terra de qua id per habundan-
 tiam aque caeli id spacia aeris id aqua subter-
 & sup xy cubitis sup montes reposita sunt indi-
 cat quia dixit caeli erant prius id decor rup-
 tione ideo att repositi quia unus dies. in r & tribu-
 endo scir. & milleanni. id qui ex p & tat dñr con-
 uersionem p & catorum. alit in. 41. dieb; mun-
 dus factus est & hirc dem dieb; euoluit hoc tem-
 pus & 41 milib; totus mundus compl & tur in
 quib; id in p miris iustitia id in r & tribuendo
 premia;

Fuit petri. ii. ep; incip iohann.
 euerbouite quib; mod dicit uerbum
 in mod eodt in par sibilita gentis sit
 apce tre alit eodt & st & it filius similis
 pce tri in eadem sub stantia & non dem-
 nit pce trem quia n & homo deminutio-
 nem aliquam pccitur cu uerbum dicit
 alit eodt p ipsum dr pat angelis & hominib;

sit predicandus. & laudamus. q. sensus cor-
porales quib; reb; ceduntur uisus ad
ignem q. ignis caecus est. & omnia pene-
trat sic & uisus caecus caeterum uentis
uentus inflat auribus; gustus uero & odo-
ratus ad aerem aquaticum tunc enim gusta-
tur ab; & aliquid necrib; odorat & sic hu-
more prius com mixtum. tactus ad ter-
ram terra enim firma est & fundata
sic & tactus defundit per totum corpus.
Hos v. sensus si habet anima ut corpus ha-
bet sed spiritus cuius h. sunt proprie sic cor-
poris ut anima id anima quo habet ani-
mam suos sensus & a corpore & non habet
corpus deserente anima. Quid significauit
v. sensus ut tales quos xpr ad iunxit nostris
sensib; p. refigurauit heliseus qui con-
iunxit sua membra uitalia mo. Ad id cor-
poris filii membris. Et fuit ab initio
h. initium & dicitur tempore indefinite
tendit. titulu au nominis sui causa ut.

D

ut patet in epistola ad hebreos siue de patet intelle-
 gitur causa utilitatis doctrine; auditus & vi-
 sus & tactus manifesti sunt istis sensus in
 supradicta sententia; Quia manifesta
 est hic intellegit odoratur id quia per incar-
 nationem istis sensus de deo intelleguntur ut dicitur
 oleum effusus sum nomen tuum; & testamur
 hic gustus intellegit id per dulcedinem
 predicationis; ut & vos scitis tatem ha-
 beatis nobiscum id per spm qui nos coniu-
 git in scititate sit cum patre & filio hic
 ostendit trinitas; & tenebrae meae non sunt
 ullae id non habet duplicitatem; mentimur
 id ut patet ait quia scitis est luci cum tene-
 bris; Non fecimus ueritatem id scitis tatem
 cum eo sicutem in luce id nos lux in lumina-
 te sicut & ille in luce; id lux in luminans;
 aedificata que est apud effesum; a populo qui
 deo fundata est; a iohanne uero aedifica-
 ta est; ab omnibus & cetero id adae; peccatum
 non habemus id nostre fragilitatis;
 Et ueritas in nobis non est id quia non habemus

id quic non habemus p̄ccatū mendacem
fecimus eum id quia dixit omnis homo
mendax d̄ccū uerax; & nemo est sine
p̄ccato; ut non p̄ccat id dicendo n̄
p̄ccat uiuimus; p̄ccat d̄ccū id grece id
consolator id sp̄s sc̄s siue aduocatus id
xp̄s iustum ideo amen d̄ccū; propitiatio
id quia fuit in lege propitiatorium
ar̄ce. & in eo uertit non est id quia nos
sc̄e eum sicut ille ambulauit id ut ait ipse
ih̄s dicens ueni ut faciam uoluntatem
meam sed eius qui misit me p̄ccat; H̄
mencendacem nouum id longo tempore
scriptum est ab initio id legis i terum man
datum nouum sc̄n id quia in nouatur p̄
xp̄m & ap̄t in opere. & in ipso id hora par
sionis q̄ tenebr̄e id odii & lumen id l̄c
tionis & nescit quo eat id ad querendū
di l̄c tionem; scribo uob̄ filioli id n̄
& uis corporis h̄dicuntur sed fidei ac
si dixit id hoc est quia scribo uob̄ nolite
dilige id postquam docuit de dil̄c tione

¶

pximi & di prohi b& dil&atione mundi
 q; inimica est dil&ationi di. & superbia
 utte id qui contra uitā adēy nam supbit
 qui presentem amat nouis si ma hora id
 horce canonis. .D. xx annoz & yi milib;
 cen noyū adēer mundi describit; & h&e
 est xii part id quin genti sex milium an
 noyū. & ad unum diem totus mund
 comparat siue pima intellegit ab adā
 usq; ad noe. & anoꝝ usq; abra & ab habra
 usq; ad da. & adā usq; ad trans migrati
 onem babiloniae & a trans migratione
 babilon usq; ad iohanne & ab iohanne
 usq; ad fine mundi; Anticristi multi
 facti sunt id quomodo aduentur xpi
 per sua membra id scō agnoscebatur
 sic e contrario anticristi aduentur per
 sua cognoscit membra q; h& dicit; & no
 b p di erunt id in participatione misteri
 orum; sed non erunt & nob id non ob
 seruatione perreuer. ~~sed~~ sed uos unctio
 habetis ascō id non sic sunt isti de quib;

supradixi quia pseudo cristi id diabulo ane
tionem contrario habent. & nostis om
nicc ideo subiungit dicens; n̄ scribo uob
quar igno ro ueritate quo omnem datiu
& ueritate non est id quia predixit sed non
erant & nob ab initio id episcote & h̄ est
p̄m̄ usq; uita aeter na id quia dixit in e
uangelo qui in mema n̄e habet uita aeter
na. & tunc tionem id sp̄r nonne cerre ha
berit ut liquid doceat uos id ideo illor laudat
ut non sus ciperent doctrina hereticoz;
habentes fiduciam id exigendi premia;
quia facit iustitiam id ad implendi man
datee mand non nouit uos. id dilectio
per mand; & apparuerit id quid eri
mur; uidebi mureu sicut est id dissoluit
eē; alit uidebimus id quia corruptio
nostra per creatura sub idēta siue cor
ruptam uide nunc illu illic au postqua
deposuimus corruptionem facie ad fa
cium; Qui in eo manet non peccat id
quoniam in eo manet & omnis qui peccat?

non uidit eū id quo modo n̄ au dē homo
 alio presente p̄ccare sic n̄ auderē delin
 quere si plene intellegis & q̄ in oculis dñi
 p̄ccerē nemo uos seduc̄ id anti cristox
 & non potest p̄ccare id non uult & quia
 non diligit frat̄. h̄c est iustitia quā
 predixit si mundus uos odit id dilē
 torer mundi & ut ait ille ideo uos odit
 mundus qui non estis de mundo. omnis
 qui odit fratrem homicida ē id qui occidit
 animā suam fratrem odidit. ponere p̄ fra
 trib; ita & p̄ aut̄ c̄it optac̄ b̄c̄m enī ana
 thema ē p̄ frat̄ trib; meis; non diligam
 uerbo. ideo sub iungit sed opere; n̄c̄ lig
 ua id falsi t̄c̄te ideo s̄ & ueritate in dilē
 tione & ueritate id x̄p̄o; suademus cor
 da nostrā id humiliamus nos p̄ confesio
 nē id illi placeam; si d̄tia habemus
 h̄c est si d̄tia q̄ sub iungit dicens & q̄
 p̄ d̄tia ab eo accipiamus id de salute
 animā; in illoma n̄c̄ id ut dñi in tem
 plo. & ipse in eo id ut creatura in creatore

Om nīr qui solūt ihūm xp̄m id̄ incar
nem non uenisse. Nunc iam in mun
do est id̄ per membra; uos autē estis ex
dō filioli. quia predixit. e contrario
dicens qui solūt ihūm & dō non est qui in
mundo est id̄ de mundo aut anti christus ip̄s
id̄ anti christi. de mundo. id̄ de mone mun
dar eos audit id̄ dilēctores mundi q̄ no
uit dñm id̄ per carnem audit nos. id̄ faci
endo q̄ dicimus in uicem id̄ mutuo amo
re. caritas & dō id̄ & spū sc̄o; ut patet
caritas dī diffusa est in cordib; nostris per
spūm sc̄m q̄ datus est nobis. q̄ non diligit
id̄ qui ap̄ dixit in uicem; nō nouit dñm id̄ per
amorem ut uiuamus per eū id̄ qui amor
tui fuimus per nos & ipsos; In hoc id̄ est
qui dixit misit dñs. sed idē caritas sic dñs
dilēct nos ut mit teret & filiū suū; at̄
utrum diligere id̄ amore com muni quo
dilēct nos dñs & nos debemus amore mu
tuo alter ut̄ diligere & sub iungit nunc
p̄dium amoris mutui dicens dñm nemo

uidit um quā id qui inuisibilis est oculis
 corporeis non uideatur sed tamen per dilē
 tionem in uobis manet aliter dñm nemo ui
 det id heresim excludit q̄ dicunt heretici
 q̄ p̄sentiorē xp̄m nūquam in ueteri lege
 qui putant eū per carnem semp̄ eē p̄sentē
 ideo dñm nemo id sic & iam nunc ut tunc
 id ut fuit in ueteri lege sic & nunc per aux
 ilium p̄sent; quō dēsp̄ suo dedit nob̄ dedit
 id per carnem suam & nos uidimus & ter
 tamur id est contrariū est ad illud q̄ p̄dicit
 de hereticis dicens. omnis qui soluit ihm̄
 xp̄m & dō non est dī certus est ut dicit
 paūl̄ caritas paciens est benigna est
 dī caritas. auḡsti. nō potest ullomodo
 dubitari q̄ templū dī est in quo caritas ha
 bitat. paūl̄ ait finis p̄cepti est caritas
 decor depuro dicit dñs. & in hoc scidit om̄
 quia discipuli mei estis si inuicem diliga
 tis. dī caritas q̄ nihil odium habet quia
 sicut ille est & nos sumus in hoc mundo
 id imper̄ s̄cutionib; ut ipse ait si me p̄s̄catis

: sic

& uos per sequen tur. timor non est in car
tate id iniquitas non est in ea gr̄e. non ē
timor id poenę quia qui bona opera facit
timore poenę uoluit s̄c̄ poenam non ēē ut
liber es s̄c̄ uoluntati. sed tamen quando
dñm per f̄c̄ te diligimus habemus timo
rem per f̄c̄ tum. de quod dicit timor dñi
s̄c̄ per ma n̄c̄ in aet̄r num. ideo enim
timemur dñm ut non illi displiceamus.
Quo timor poenam habet id & iam sibi
num fecerit. sed inuitur merebit tamen
poenā; quoniam uoluntariae fecisti. &
omnis qui diligit eum q̄ genuit id dñm
qui creauit nos in adam siue genuit in bab
diligit eum qui natus est s̄c̄ dō; id siue p̄ adā
grauia non sunt idēa. manibus & re
spiciētib; ad ea quoniam uidentur;
grauia non sunt; qui est qui uincit
mundum nisi is qui credit qm̄ ih̄r fili
us dicit; ideo maxime de in castigatione
xpi & q̄ sit filius di xpi docet qui contra
hereticos scripsit ut hieronimus dicit

iohannem apostolum quem ihesus amavit plurimum
 filium zebedei fratrem autem iacobi quem herodes post
 passionem decollauerat. nouissimum scripsit euangelium ab asiae episco-
 pis cogitur aduersus chorinthum aliosque
 hereticos & maxime habeontarum dogma
 consurgensque aduersus christum anlemariam non
 fuisse postquam de diuinitate exposuit dicens
 quod ihesus est filius dei uult deinde incarnatione
 diligenter narrare, hic est qui uenit in
 carne deinde carnis qualitates demon-
 strat dicens per aquam & sanguinem non in
 aqua solum ideo iterum & spiritum sanctum dicit &
 spiritus est id est anima. est ueritas id est uerecarnis
 que testimonium dant spiritus ut dicitur in euangelio
 in diuinitate tradidit spiritum. & aqua
 & sanguis id est in passione eius ostenditur
 & lancea latus eius aperuit & continuo exiit
 sanguis & aqua & tres unum sunt id est non
 natura sed merito siue moraliter intelle-
 gi potest; aqua indicat baptismum. sanguis
 est martyrium spiritus id est uita christi;

car nem quam tradidit p nostra uita.
fœnagogen aquæ id dicit ut dicit derelique
runt filii israel fontem aque uiue; san
guis id xpr p effusione sanguinis in cruce
spr id spr sc̄r que testimonium dant id pat̄
dicit hic est filius meus dilectus xpr dedit
dicens ego testimonium perhibeo de me
& testimoniu meum uerum est spr dedit
ut dicit & spr quem misit pat̄ in nomine
meo ipse testimonium perhibet de me
Et tres unū sunt id natura & potentia;
Et testimonium hominis accepimus id uere
carnis ad sumptu uerit hic est qui uerit & r̄
testimonium diuina uerit id hic est filius
meus dilectus. uita adq̄ nā dedit nob̄
id per incarnationem. Et h̄c uita
in filio eius id p̄cc̄tor in filio quicquid
p̄c̄c̄mur per uoluntate eius. paul̄ roga
uit dicens t̄dn̄m rogauit & r̄t subiungit
que sunt p̄c̄tiones que debemus p̄c̄e
re dicens quis est frater suū & r̄t hic in
telle ḡtur quic non decastalibus sed

sp̄i talib; dñm rogare debemus, fratrem
 suum idē p̄ fidem trinitatis; p̄ c̄catum n̄
 admortem id quia confersus est suump̄ c̄
 catum in sua fortitudine & salute & si non
 compleuerit totū debitū ieiunii & immor
 tem & ierit tam rogari dñr debet p̄ eo ut
 illi q̄ soluat remittat p̄ c̄catū admortem id qui non con
 fersus est usque ad finem mortis sic precatur
 dicit. alit̄ non admortem id forsitan de
 minimis p̄ c̄catis que dimittuntur per
 confessionem & orationem. Est p̄ c̄catū
 admortem id p̄ c̄ca principale ut patet
 dicit multae p̄ c̄cata enumerant; non
 fures non rapaces & c̄t; alit̄ est p̄ c̄catū
 atq; uindictam meruit ut ad hieremiam
 dicitur ne roges p̄ populo isto neq; ad sumas
 locu dem non est dñi anima mea ad populū
 istum; alit̄ agur ait est p̄ c̄catū admor
 tem id qui de illo uirō loquit̄ cui dimittun
 tur sua p̄ c̄cata p̄ b̄at̄ & a d̄lesiam catho
 licam. & post ... eae conuerſat̄ &
 & c̄te p̄ here stolg; siue exq; sim impugnat̄

euhērius qui habuerit p̄cātū q; aū admor-
tem q; uero non admor-tem sed ad damnū
non puto ^{facile} a quo quā hominū possedis cer- ni sen-
tum nāq; est delicta quis intellegit; Ori-
ginūq; p̄cātū habuē; q; sioremur p̄mi-
nimis p̄cātis uineam imp̄remur quasi
p̄ma uerb; difficilis imp̄ratio est. H̄p
illo ^{dicunt} rōgē quis mort animæ anima q;
p̄cātū cauēit ipsa moriat̄ mort corporis in-
teritur substantiæ est sepultura animæ
mort futura; Omnis iniquitas p̄cātū
crim̄ p̄cātū cum morte p̄cātū id mi-
nima; generatio dī conseruat illud id
quando in se tatemand. non tangit eum
id non obprimit eum per uim; in maligno
positus est. non conditione sed usu. & scimus
quō & dō sumus. & post ea dicit & scimus quō
filius dī uenit ideo & dō sunt q; ih̄m q; uenit
in casu non credunt; Custodite uos a simula-
cris id ad doctrina anti cristoz q; sub specie
ueritatis falsa ^{ra} docent siue a simu-
lacris idolorū. & non deca; siue alii adoc

trina queri mulat ueritatem specie siue
 aut si mulacris mundi istius q. simulacrum
 est uitae future; Finit iohāⁿ ep^{ist}. 1.
 incipit. 11. eius dem.

Senior id dignitas scilicet actus spiritalis
 de qua salamon ait canihominis sen
 sus eius; et de domina q. n. ad fir
 mandum ut negandum est corporaliter
 de domina c. aliqua corporali dici q. de & de
 sia potius intelligendum dici & natus eius id
 non solum seniorer^{sec} & nator fidei salutis; in ue
 ritate id operis un. q. cognosce ueritatem
 id uestra; gratia id quod donantur peccata
 & misericordia id adiuuandi in bono ope
 rib; proxiima coniungit homo ad dm pa
 trem nostro & a ihu xpo filio pat^{ris} id q. ait paul^{us} de
 xpo mundum reconcilians do; in ueritate
 id in ueritate q. ueritati mandatum contra
 eum ut diligamus alter utrum id ut con fir
 mar^{et} eos in ueritate caritatis quia illor pri
 us laudauit dicens in ueritate & caritate.
 ab initio id epistole siue a xpo; anli. id contra

riur. anti id gr̄ce. anticristus id contrarius
xp̄o. quia precedit id & tra fidem uadit non
mandat in doctrina xp̄i infide in car natio
nis xp̄i ne aue ei dixerit. aue gr̄ce id
pax tecum q. dñi gr̄ce dicit. here. & lati
ne haue h̄ hebreo siroq; ser mone apel
lat; salamiach. siue salamach id pax
tecum con muni ca to pereius mal ut dicit
longe est ap̄d catorib; salur id quia realis
naut. d̄ ih̄u per sua mala opera nedi cen
dum est illi. haue id pax tecum; **IUIT. II.**
IUCIPIT III. eius deos &

Dolum sit aut semi pl̄nū error nullus tan
tam scriberet & postea present non esset;
carissimo id caritate spiritali in uisitate
id qua tu operaris; De omnib; id tu rope
rib; p̄pere te ingredi id mandata incipe
re; & ualere id animi uiuente? & cor
poris firmitate gaudis sum ual de id
gaudio spiritali de quo apostulus ait gau
dē in dño semper; quam ut audiam filios
meos in dicat se illor in xp̄o genuit se & huc

urq; caput & lenae gaium alloquitur nunc
 ad membra sermo conuestritur; fidelitē
 facit id spī talitē & non carnalitē q; p̄inten
 tione caelesti omnia opera p̄r infratrer
 & hoc non solum domesticis sed & iam p̄ezri
 nis & ab omnib; & ab ipsa usq; tate id illius
 op̄erū siue epistolae; Junt. iii. iohā; incipit uocē

Udar id confer sor ideo ser uur est ihū
 xpī frat̄ iacobi id dignitas m̄rti siue
 p̄d̄ar utilitatis audientiam nealiur m̄ta
 rē refaltacitē scribere misericordia id
 uocacionis & ad iuuandi; & pax id qua
 iungimur dō & caritas in dñm & p̄ximū;
 Om n̄n sollicitudinē id om n̄m q; sub
 iungit d̄com mani uestra salute; Depre
 cans sup̄ cestari id superatir certamina he
 rē & i cor̄ sub intro ier̄ id sub spectis usita
 ar; in hoc iudiciū id ut p̄bar̄ē nostrā
 fidem; q̄ trans fr̄ēter in luxoriam siue do
 cēdo aut faciēdo; in luxoriam uult eor
 docere quia n̄ illi quib; die incipiunt salui
 fi & d̄ē sed illi qui per seuer auct̄ int ideo

sub iungit & dnplo quenunc narrat sci
enter semel omnia semel id om uos semel
ut eet simul semel ut in bono cres ceant
& ab eo aliquan do non dedinarent se
cun do eor qui non credi deſ perdidit id
quan do eor p sua per fidia in deſerto pcur
ſit ſue alii defamilia ſapaonis hoc in
tellegunt ſo dama ineb. pcur ſilient aut
cectar ut ſimilitudo eor gomorra
ineb in tpratur populi timor at ſeditio
& ſint time. ſeboim. adama ſegor et
pu ſilla & non pu ſilla ſig con iugiu. poſt
caſnem alteram. id paliud deſi deriu
caſ nurg. & q. ignis adter ni id qui ſumx
oſtendit de illo mari q enundauit ſup
iſtar ciuitates poſt q ear ignis pedigit
in cinerem. ſegor. in ciuib; deuora
uit ſuos habitatores. ſeboim. & adama
fructus earum amari cati ſunt fruc
tu amari cato guſtato. ſimilit & hi
caſne qui dem macul id qui do cent
deuo luntate domi nationem contempnant.

C

id animam siuedi dominationem &
 mihael archangelus zacarias ait & ostēdit
 dit mihi dñr iesum sacer dotem stantem
 coram angelo dñi & satan stabat ad dex
 teram eius ut aduer saretur ei & dixit
 dñr ad satan in crepē dñr in teratan &
 in crepē dñr in te. Hieronimus ait
 qui hebrei mihaelē in isto loco domi
 num uolunt nominari ideo & apos
 tular hebreus sic sentit. De corpore
 moysi ita dicit corpus moysi blebr
 sua. Sicut corpus xpi aedētia. blas
 femia desupbia crecit. ideo per dñm
 uindicta quia dñr supb resistit. uia cam
 id quicq animar occidunt doctrina
 mala. Effusi sunt mercede sic
 hēdici sua doctrina uendunt p̄t
 pecuniam sine amore id di semdip̄t
 parceret id non adō. bis mortuae
 eradicate id quia cōscidit primo & lignō
 mit celur. & in infernum mit unt
 sidera errantia leguntur. qu. stelle

que non accendant a sole & luna sicut
sunt heretici succum doctrinam dicitur
Septimus ab adem enoc; quo modo lib
enoc dicitur cum ipse secum diluuium esset
& littere ad huc illo tempore non sunt ho
minibus datae. Item alii dicunt quia ille
suum librum scripsit & noe illu se
cum in sua arca recondit & siue ut alii
intelligunt q. prophetiae scripsit sunt illu
libri eodem spiritu infusi ut quia ille suo
tempore prophetarum & istis suis temporibus
con me moraretur. Animalia id bru
ta; spiritum non habentes id spiritum sanctum super
dificentes uos in seipso id ut predix
deprecantur super cetera in spiritu orantes id
e contrario quia predix de animalibus
spiritum non habentes. hoc quidem arguit
id heretici illorum id animalia siue pecca
tores. alii autem miserunt id infirmos
ab infide finit hoc; Triculari fugitaph
q. fit aculo; ut aculari id signu ut acul
fit utio ac tunc; Ostendit petrus

40

gem apor more regu necon dem n & ar
suu im pdrum; gratia id bati uincit
pccatum pfirmat hoste. trahit spolia
dicit eegratiam. & hic qui & te credunt
que gratia est quic pccatis absoluti sunt
pccx uero qui & impur recon ciliati sunt
creatori; spu sco mis so de celo quo modo in
tellegenda est mir sic filii siue spu sci.
primuq; unde & quo mir sur sic filius er
go inquit ccpatre & uiu & ueni in hunc man
dum hoc est mita. ergo apatre & filio
mir sur est idem filius qui filius uerbum est
in quem desiderant angeli spicere quomo
do hoc intellegit du dicit xpr angeli eoz
semp uident faciem patris mei qui in
celis est; Numquid ergo aliud ueritas
aliud predicator insonat ueritatis angeli
quippe dm & uident & uidered desiderant
& intubh sciunt & intuentur. Sci
esto te quia ego ser. pos sunt multi. sci ee
sicut mandatum dixit sed quantum

& que in sci tate yficiunt quantum libet
puritatis & sinceritate acquirunt itaq;
non potest homo scire sicut dñs q scitatur
lccr gror istaū sus ceptor sci ficationisē

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]